

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1969. június 18.

bb. 1. kijelölték a nemzetközi matematikai diákolimpián részvevő magyar „válogatottat,,

1 vt/tm/zs/11 cz

1969. június 18.

a 11. nemzetközi matematikai diákolimpiát bukarestben rendezik július 10-én és 11-én. az illetékesek már kijelölték a nemzetközi vetélkedőn részvevő magyar együttest. a „válogatott,, tagjai bajmóczy ervin, a budapesti fazekas mihály gyakorló gimnázium 2. osztályos, csirmaz lászló, az 1. istván gimnázium 4. osztályos, fiafa tiber, a 2. rákóczi ferenc gimnázium, 4. osztályos, mihaletzky györgy, a piarista gimnázium 4. osztályos, lempert lászló, a radnóti miklós gyakorló gimnázium 3. osztályos, printz jános, a fazekas mihály gyakorló gimnázium 4. osztályos, ruzsa imre, a fazekas gimnázium 2. osztályos és soós miklós a fazekas gimnázium 4. osztályos tanulói.

az olimpián hazánkat képviselő diákok megkezdtek felkészülésüket, amelyet reinman istván, az ötvös loránd tudományegyetem természettudományi karának tudományos munkatársa irányít. a csapat július 7-én utazik a verseny színhelyére, a román fővárosba./mti/

222

bb 2. táborhelyek, turistaszállások, kempingek az ország különböző részein - vakációzó diákoknak

i vt/hné/um zs cz

1969. június 18.

sokféle hasznos időtöltési lehetőség között választhatnak a vakációzó diákok a következő hetekben. uttörő és kisz-táborozásra kijelölt helyek és kempingek várják őket a balaton mentén, továbbá az ország más vidékein. számos iskolában és kollégiumban rendeznek be turistaszállást. budapestben a vidékről érkező tanulóknak a xiii. kerület, dózsagyörgy ut 150. szám alatti diákszállóban biztosítanak elhelyezést. ezenkívül igénybevehető iskolai csoportok részére a pálvölgyi turistaház és a szabadsághegyi pedagógus turistaszállás is.

a turistaházakat kezelő vállalat a mecsekben, a bakonyban, a Bükkben, a Mátrában, a pest-környéki hegyekben is másutt bocsát rendelkezésre táborozásra alkalmas turistaházakat. a pestmegyei idegenforgalmi hivatal kezelésében visegrádon, nagymaroson, szentendrén és a főváros környékén jól felszerelt kempingtáborok várják a fiatalokat. az expressz ifjúsági és diák utazási iroda szervezésében részt vehetnek országjáró és tanulmányi kirándulásokon. a MÁV, a MÁVautó, és a mahart a szokásos kedvezményeket ezuttal is biztosítja a vonatokat, autóbuszokat, illetve hajókat igénybevevő csoportoknak.

mintegy 250 ezer általános iskolai tanuló, napközis, illetve uttörő táborban, országjáráson, szervezett üdülésen élvezheti a nyár örömeit. /mti/

bb 3. reneszánsz csatveretek, szin pompás kályhacsempék a diósgyőri ajándéktárgyak között

vid/ká/um la

1969. június 18?

évente mintegy ötvétezer látogató keresi fel a vadregényes lillafüred és miskolc-tapolcai termálfürdő szomszédságában fekvő diósgyőri várat. a helyreállítás során a vár, fénykorából, nagy Lajos és Mátyás király idejéből több ezer értékes, művészi kivitelű lelet kerül felszínre. a diósgyőri vármúzeum igazgatósága az idén a legszebb leletekből korhű másolatokat készített, amelyeket a vendégek dísz tárgyként megvásárolhatnak. többek között 14-15. századból származó, figurákkal, növényi motívumokkal díszített többszínű mázas kályhacsempéket, reneszánsz bronz csatvereteket árúsítanak majd. /mti/

- 2 -

bb 4. hírek a főváros életéből

i gj/gk/um zs la

1969. június 18.

általános iskolából - mechanikai műszerészipari szakközépiskola

a xx. kerületben a Kossuth Lajos utca 35. számú általános iskola épületét több mint hatmillió forint költséggel újították fel. a tanintézet az 1970-71-es tanévtől kezdve mechanikai műszerészipari szakközépiskolaként működik majd. az építkezés első ütemében előadótermetet, rajztermetet, valamint tornatermet és orvosi szobát alakítanak ki; ezeket a munkálatokat előreláthatólag még ebben az évben befejezik. a második ütemben, 1970-ben hozzálátanak a szakközépiskola kétemetetes műhelyének a megépítéséhez. a több mint 180 ipari tanuló öt műszerész-műhelyben, továbbá kovácsműhelyben és műszaki laboratóriumban sajátíthatja majd el a mechanikai műszerész szakma tudnivalóit.

abc-áruházak, eszpresszók zuglóban

zugló új lakótelepei az idén és a következő években egy sor új létesítménnyel gazdagodnak. az Egressy uti, a Fogarasi uti és a külső Kacsóh Pongrác uti lakótelepen például modern bisztrót, eszpresszót, továbbá egy-egy abc-áruházat, a Füredi téri lakótelepen pedig két abc-áruházat nyitnak. az örs vezér téri lakótelepegyebek közt abc-áruházat, női és férfi divatáru üzletet, vas-és edényboltot, illatszer-és könyvesboltot, trafikot és keravill-üzletet kap. új abc-áruházat rendeznek be a Zalán utca környékén, a Szentmihályi úton és a nagy Lajos király utján is.

női olvasótábor Lőrincen

a xviii. kerületi könyvtárak beiratkozott olvasóinak csaknem 60 százaléka nő. a most elkészült statisztika szerint mind több ipari munkás látogatja rendszeresen a könyvtárakat. a kor szerinti megoszlás: az olvasók mintegy 54 százaléka 24 éven felüli; s az egyik legnépesebb korcsoport a 11-14 évesek olvasótáborá.

látogatottak a szakszervezeti könyvtárak is. így például a pamutnyomóipari vállalat kispesti textilgyárában / amely Lőrincen van / több mint 2000, a pamutfonóipari vállalatnál pedig több mint 1500 munkást tartanak számon rendszeres olvasóként. /folyt.köv./

- 3 -

Dee

bb 3. / hírek a fővárosm.....folyt./ um

csökkent a fertőző megbetegedések száma a XIX. kerületben

az 50-es évek közepétől napjainkig egyharmadára csökkent a fertőző megbetegedések száma kispesten. százszázalékos javulás mutatkozik például a diftériánál és a gyermekbénulásnál: 1967-ben és 1968-ban egy megbetegedés sem fordult elő; a szamárköhögést is csak szórványosan - 1967-ben 3, 1968-ban 1 esetben jelentettek. nem ilyen kedvező helyzet viszont azoknál a fertőző megbetegedéseknél, amelyeknél még nincsenek kellő hatású védőoltások. a kimutatás szerint e megbetegedések száma stagnált, sőt időnként emelkedett. ezek közé tartozik például a vérhas és a fertőző májgyulladás. az elmúlt esztendőben az előbbivel több mint 200, az utóbbival pedig mintegy 70 kispesti beteget kezeltek. /mti/

bb 5. elsőévesek hangversenye

1 ol/gk/um zs cz

1969. június 18.

a Liszt Ferenc zeneművészeti főiskola három elsőéves, kitűnő tehetségű zongora-, hegedű-, illetve karmesterképző hallgatójának - kocsis Zoltánnak, szenthelyi Miklósnak, és Medveczky Ádámnak - zenekari hangversenyt rendeznek június 20-án este fél 8 órai kezdettel a zeneakadémia nagytermében. közreműködik a máv szimfónikusok zenekara.

a belépés díjtalan. /mti/

bb 6. ritka vendég: pelikán a fehértrózi rezervátumban

vid/ká/um la

1969. június 18.

a szegeddel határos fehértrózi rezervátumban ritka madárven-dégeket figyelt meg dr. Beretzk Péter ornitológus. egy pelikán két napot időzött, uszált a vizeken. a nilus és a vörös tenger mentén, Európában pedig Dobruzsában nagyszámban található madár valószínűleg eltévedt, mert csak ilyen kóbor példányok szoktak hazánkban megjelenni.

/folyt.köv./

- 4 -

bb 6. / ritka vendég.....folyt./ um

ugyancsak szokatlan jelenség négy törpe sirály huzamos időzése „vadvizországbán,,. ez a legkisebb és egyben legszebb sirályféle Finnországban költ. rajtuk kívül ezüst sirályok is „nyaralnak,, a természetvédelmi területen, ami azért különös, mert ezek a madarak ragasz-kodnak legjobban költő helyükhöz, s már régen otthon, a Balti-vagy az északi tenger partjain lenne a helyük. /mti/

bb 7. még hűtőszekrényben sem.... - a közegészségügy szakemberei-nek tanácsai a nyári élelmiszer-romlás, ételmérgezés megelőzésére

1 ms/gk/um zs cz

1969. június 18

évről évre visszatérő probléma, hogy a nyári melegben gyorsan romlanak az élelmiszerek, elszaporodnak az ételmérgezések. közegészségügyi szakemberek tanácsát kérte az mti munkatársa: hogyan kerülhetők el a kánikula e kellemetlen - és veszélyes velejárói? elmondták:

- az egészségvédelem a bevásárlásnál kezdődik. ha nincs megfelelő hűtési lehetőségük, a gyorsan romló élelmiszerekből friss árut vásároljunk és csak annyit, amennyit azonnal felhasználunk. a megvásárolt húst védjük a szennyeződéstől, fertőzéstől. ezért legjobb, ha minden élelmiszert külön nylon-zacskóba teszünk. így elejét vesszük annak, hogy az élelmiszerek egymást szennyezzék. különösen fontos, hogy a zöldség, a gyümölcs és a nyers hús ne érintkezzen a többi élelmiszernel. ebből a szempontból jogosan kifogásolhatók az olyan üzletek, ahol földes árut, élő, tisztított baromfit, kenyeret, húst, tejet, egyaránt árusítanak, mert óhatatlan az áruk keveredése, szennyeződése.

konyhai feldolgozás előtt különösen a zöldség -és főzelék-féléket, salátákat kell nagyon gondosan megmosni. ez a baktériumfertőzésen kívül az esetleges vegyszerártalmak megelőzését is szolgálja.

gyorsanromló élelmiszereket - például húst, tejet - még hűtőszekrényben sem tanácsos két-három napnál tovább tárolni. a cukrászsütemények, a krémes, különösen kényes. hűtőszekrényben tartsuk a vörös árut/ parizer, szafaládé, nyári szalámi/, valamint a puha sajtokat, a tartósított füstölt árut, szalámi, füstölt kolbász viszont nem való hűtőszekrénybe, ezeket legjobb a kamrában tartani.

/folyt. köv. /

- 5 -

bb 7. / még hűtőszekrényben sem.....folyt. /um

az elkészített és a megmaradt ételeket hűtőszekrényben se tároljuk néhány órán túl, és felhasználás előtt újból forraljuk fel, vagy süssük át. így elpusztulnak a tárolás közben esetleg elszaporodott baktériumok. hűtőszekrény vagy jég-szekrény hiányában jó szolgálatot tesznek a hűvös pincék vagy kutak is. jól bevált módszer az ételmiszert tartalmazó edény körülcsavarása vizes ronggyal, ami párolgás révén hűt.

a nyári melegben egyébként nagyon fontos a fokozott verejtékezés, párolgás folytán elvesztett folyadék pótlása. egészséges felnőtt folyadékigénye naponta 1,5-2 liter, sőt ennél több lehet a nagy nyári melegben. a tiszta ivóvízen kívül különösen előnyös a gyümölcslevek, a szörpök, a tej fogyasztása. ezek az italok behűtve igen kellemesek is. szesz italok fogyasztását az orvosok határozottan ellenzik, mert zavarják a szervezet természetes védekezését a nagy meleg ellen. /mti/

..-

bb 8. régi pest-buda-i cégek a kiscelli muzeum gyűjteményében

i ol/mm/um zs cz

1969. június 18.

a régi pest-buda egykori vendégfogadónak, gyógyszerárának, kereskedőinek és iparos műhelyeinek történeti érdekességgé és nem egyszer ipar-és kézművészeti jelentőségű cégeit állították ki a közel-múltban a kiscelli múzeumban. az 1760-ban alapított kölber jakab-féle kocsi-gyár szép hintóit például a hatvani városkapu előtt mutatja be 1836-ban készült nagyméretű színes olajképén varság jakab festő. józsef nádor színes állóképével díszelgett az 1840-es évek elejétől a híres nádor-szálló, a bőrcserző céhek pesti szálláshelyét pedig a cserzőszerszámokat tartó kovácsolt vas oroszának jelölték. a múlt század első felében a lajos utca 150. szám alatt lakott molnár házának kapuját egy nagyméretű különlegesen szép fafaragású - egy vizimalmot és az odatartó gabonásszekeret ábrázoló - díszábrán különböztette meg a többitől. a zrínyi kávéház cégérét, a névadó nemes alakját nem kisebb művész festette meg 1842-ben, mint barabás miklós. /mti/

..-
- 6 -

bb 9. palackba zárt körte - 15.000-20.000 üveg különleges körtepálinkát hoz forgalomba a komáromi állami gazdaság

vid/ká/um la

1969. június 18.

üvegek csüngenek a körtefákon a komáromi állami gazdaság kertjében. 170 holdas telepükről az idén 15.000-20.000 körtét zárnak palackba, s körtepálinkával körítve hozzák forgalomba. a gazdaság tavaly bevezetett új terméke hamar népszerű lett, néhány hónap alatt több mint 5.000 palackkal adták el. a most még kicsiny gyümölcsökre huzzák rá az üvegeket, szorosan az éghoz köztük, s a kis körték később belenőnek az üvegekbe. amikor a gyümölcs eléri a 70-75 százalékos érlelési fokot, leszedik az üveget és feltöltik körtepálinkával. az érdekes ötlethez a tokodi üvegyár nyújt segítséget a gazdaságnak: körte alakú üvegeket készítettek. /mti/

..-

bb 10. az ismeretlen fbi, nemzetközi katonai almanach és más érdekességek a zrínyi kiadó terveiben

i vt/gg/um zs la

1969. június 18.

gazdag választékot nyújt az olvasóknak a zrínyi kiadó idei „termése...” gondozásában most látott napvilágot fred j. cook „az ismeretlen fbi”, című könyve, amely a hírhedt amerikai nyomozószervezet történetét mutatja be, keletkezésétől napjainkig. az évszázad hírszerzőjéről szól patkó imre könyve „kim philby csendes háborúja”, amelyben leírja, hogyan lett a szovjet hírszerző az angol-szászok kommunista-és szovjetellenes kémiszolgálatának vezetője, hogyan kerülte el a már-már biztosnak látszó leleplezést.

még ez évben megjelenik dr. szántó imre „nemzetközi katonai almanach-ja”, amely ismerteti napjaink korszerű hadseregeit, az imperialista katonai tömbök kialakulását, katonai és politikai céljait, jelenlegi belső ellentéteit, hadseregeik fegyverzetét. az év második felében jelenik meg kiss andrás „földalatti fővezérség”, című könyve, amely az ugynevezett „magyar közösség”, -nek az 1945-1948-as évek idején a népköztársaság megdöntésére, a „az ezeréves jogrend”, helyreállítására irányult illegális katonai és politikai szervezkedését mutatja be. szovjet szerzői munkaközösség alkotása „a szovjet fegyveres erők ötven éve...”

/folyt. köv./

- 7 -

bb 10. / az ismeretlen....folytm /um

az ezer oldalas műben a szovjet fegyveres erők félszázados történelmi útja, dicső harcai elevenednek meg. a gazdag képanyagot is tartalmazó kötet 1945-től szinte napjainkig megismerteti az olvasókat mindazokkal a szervezési és haditechnikai változásokkal, is a, amelyek a szovjet fegyveres erőknél végbementek. meg jelenik t. f. novak „a jelszót kevesen ismerik,, című memoárja. a szerző - aki a rovnoi földalatti mozgalom vezetője volt - a városban és környékén tevékenykedett szovjet hazafiak bátor, önfeláldozó szabadságharcát eleveníti fel a kötetben. „harc és atomfegyver,, a címe egy szovjet szerzői munkaközösség összeállításának, amely végigvezeti az olvasót a haditechnikában lezajló legújabb forradalmi változások útján. a korszerű harcászati valamennyi területét átfogó, bőséges képanyaggal illusztrált kötet terjedelme mintegy 250 oldal. Lőrincz István és Nagy István György „rakétatechnika-rakétafegyverek,, címmel megjelent könyve korunk legmodernebb hordozóeszközeit, a rakétákat mutatja be. ismerteti a tudományos kutatásban, a haditechnikában és az űrkutatásban betöltött szerepüket, felhasználásuk mindinkább szélesedő körét. /mti/

bb. 11. „bővíti a balaton déli partját a mecseki szénbánya
vid ká/il la 1969. június 18.

a balaton déli partján, alsó-bélatelepen ötletes módon bővíti üdülőterületét a mecseki szénbánya. telekvásárlás helyett eddig hasznavehetetlen területet hódítanak meg. a követésre biztató program első szakasza a napokban elkészült. az üdülő előtt, a part jórészen kiirtották a csaknem kétszáz méter széles nádsávot, s e helyét feltöltötték füvesítették. mintegy huszonegyezer köbméter földet szállítottak a helyszínre és így a korábbi hatról kilenc holdra növelték az üdülő területét, ahol emeletes és pavilonszerű kis épületekben az idén már száz gyermek és hetven család élvezi egyidőben a magyar tenger örömeit. az ujonnan szerzett parkrészen sportpályákat, hintázót, sétányokat létesítenek. a „birtokszerezéssel,, egyidejűleg fontos partvédelmi munkákat is elvégeznek. /mti/

- 8 -

bb. 12. kiadták a vegyszeres növényvédelem óvrendszabályait
1 jf/hné/zs/11 cz 1969. június 17.

a mezőgazdasági üzemek idén a tavalyinál 100 millió forinttal nagyobb értékű növényvédőszer-készletből elégíthetik ki igényeiket. a kereslet - a kereskedelem jelentése szerint - jelentősen meghaladja a tavalyit, ami egyúttal azt is jelenti, hogy a felhasználásnál a balesetveszély is megnőtt. a munkavédelem biztosítására a mem. - egyetértésben a medosz-szal most kiadta a mezőgazdasági balesetelhárító és egészségvédelmi óvrendszabályok 3. fejezetét, amely a vegyszeres növényvédelemmel foglalkozik. az ezzel egy időben megjelent miniszteri utasítás kimondja, hogy az óvrendszabályok előírásait valamennyi vállalatnál kötelesek betartani. az ok ellen akik az előírásokat nem tartják be, a cselekmény súlyától és jellegétől függően büntető, szabálysértési, illetőleg fegyelmi eljárást indítanak.

az utasítás hatályba lépett. /mti/

- 9 -

bb. 16. épül a diósgyőri új finomhengermű

vid-ká/gyl/la

1969. június 18.

a lenin kohászati művekben a régi salakhányón, az ugynevezett halnán az északmagyarországi állami építőipari vállalat dolgozói már készítik az új, modern finomhengermű alapjait. a nagy volumenű, több mint ezerhatszáz millió forintos beruházás érdekessége, hogy azt zömében - tízéves lejáratú - bankhitel igénybevételével valósítják meg. a gépi berendezések egy részét a hazai üzemek gyártják, másik részét pedig külföldről szerzik be. a beruházó lenin kohászati művek a számításba jöhető nevesebb külföldi cégeket ajánlattételre szólította fel. eddig öt, köztük angol, francia, nszk-beli cég ajánlata érkezett meg. az ajánlatokat az időközben még beérkezőkkel együtt még ebben a hónapban elbírálják, s döntenek a legelőnyösebb elfogadásáról.

az új üzem a tervek szerint részlegesen 1972-ben, teljes egészében pedig 1973-ban kezdi meg működését. évente kétszázhuszezer tonna finom, ötvözött acélárut ad majd a felhasználó iparágaknak.
/mti/

bb. 17. városiasodik sárbogárd

vid-ká/gyl/la

1969. június 18.

sárbogárd belterülete egy éve valóságos csatatér. földhányások, árkok, csatornák akadályozzák a közlekedést. a sárbogárdiak azonban szívesen vállalták ezeket a nehézségeket, mert tudják: a csatornázás és a jó út az első feltétele annak, hogy a község a városiasodás útjára lépjen.

kétféle csatornarendszert építenek ki, egy szennyvíz elvezető-s egy csapadék- és belvízelvezető csatornahálózatot. ezt követően a község belterületén három és fél kilométeres korszerű utat építenek.

a városiasodás további jellemzője, hogy a község főterén kétemeletes lakóház épül. földszintjén abc áruházal. a továbbiakban háromemeletes lakóházakat is emelnek.
/mti/

bb. 18. tervezik a tiszta 2. vízlépcső békés megyei öntözőfürtjeit - hetvenhatezer holdra jut mesterséges csapadék

vid-ká/gyl/la

1969. június 18.

a tiszta 2. vízlépcső a nagykunsági főcsatorna közvetítésével békés megyében újabb 76 ezer holdra juttat öntözővizet. a terület egy része vízgyűlé az alsótiszavidéki vízügyi igazgatósághoz tartozik ugyan, de közös megállapodás alapján az egységes vízgazdálkodás érdekében a regionális terveket a körös vidéki vízügyi igazgatóság tervezési osztálya készíti el.
/folyt. köv./

- 10 -

8.30 bh kc 931

10⁰⁰ Dm

bb. 18. / tervezik... folyt./ gy

a nagyjelentőségű munkát megkezdtek. a tanulmányterv összesen 295 ezer holdra készült, s ebből választják ki a szarvasi öntöző-si és rizstermesztési kutató intézet tudományos munkatársai, a mezőgazdasági üzemek vezetőivel közösen azt a 76 ezer holdat, amely műszakilag és gazdaságilag öntözésre a legmegfelelőbb.

a megyei tanács és békés megye tudományos kutatói tala-ter- képekkel, katalógusokkal könnyítik a tervezők munkáját. a ki- jeldött területen a vízszolgáltatás a körös vidéki vízügyi igaz- gatóság irányítása alá kerül.
/mti/

bb. 19. „padlásmuzeum”, decsen

vid-fm/gyl/la

1969. június 18.

decsen kiállításon mutatja be sárközi néprajzi gyűjteményét a járási művelődési ház honismereti szakköre. a szakkör 33 fel- női tagja: helybeli tsz-gazdák és asszonyok tomori ilona ta- nárnő irányításával a pincékből a padlásokról összegyűjtötték a régi használati eszközöket, köztük a vajköpülőknek használt küllü nevű fafrikket, valamint a korcsolya sárközi őseit, a jég- papucsot és sok cserépedényt. mivel a gazdag gyűjteménynek csak egy része fért el a klubszobában, a szakkör tagjai elhatározták, hogy néprajzi muzeummá alakítják át a művelődési ház tágas padlá- sái.
/mti/

bb. 15. sikeres magyar részvétel a götebörgi vásáron

1 sz/tné/gyl/la

1969. június 18.

a hungexpo-nál összegezték a közelmultban tezejelott götebörgi vásár magyar kiállításának eredményeit. ezen a svéd vásáron 37 ország vett részt és sikerrel szerepeltek a magyar vállalatok is. a hungexpo rendezésében ezuttal három magyar vállalat állította ki legsikeresebb termékeit, amelyek iránt a tavalyinál jóval nagyobb érdeklődés nyilvánult meg. a 210 négyzetméteres magyar kiállítás eredményes üzletkötések színhelye is volt. a terimpex például 75 tonna dobozos sonkát értékesített, de ügyelei további megrendeléseket is kilátásba helyeztek. a monimpex 10 tonna cso- koládé szállítására kötött szerződést. a hungarotex nagyobb meny- nyiségű kötött és konfekció árut adott el.

a magyar kiállítást egyébként 150 ezren tekintették meg. a látogatók között többszáz üzletember volt, akik a hungexpo in- formációs helyiségében tájékoztatást kaptak a magyar vállalatok- kal létesíthető üzleti kapcsolatokról és az átadott szak-do kumen- tációs anyagból bepillantást nyerhettek a magyar áru kínálatba.
/mti/

- 11 -

8.30 bh kc 931

10⁰⁰ Dm

bb. 13. kétnapos program az idei jános ünnepélyre

1 sz/tr/gy/La

1969. június 18.

a magyar nyomdaipar dolgozói több mint egy évszázada június utolsó vasárnapján rendezik meg jános ünnepélyüket, megemlékezve ezzel Gutenberg jánosról.

az idei jános ünnepélyre kétnapos változatos programot állított össze a nyomda- a papíripar és a sajtó dolgozóinak szakszervezete. az ünnepségsorozat június 28-án, szombaton a népligetben ijeszversennyel kezdődik, majd szombaton délután a kis-stadionban háromrészes vidám művészi műsorral folytatódik. vasárnap délelőtti szintén sportversenyek lesznek, akkor kerül sor a nyomdász öregfiúk és az újságíró válogatott labdarúgó mérkőzésére.

a korabeli nyomtatványok és fényképek tanúsága szerint magyarországon az első jános ünnepélyt visegrádon a hegyoldal egyik tisztásán tartották. azóta a nyomdászok különböző formában és más-más helyeken több mint száz alkalommal gyűltek össze. a második világháború előtti időszakban több alkalommal a kőbányai régi sörház volt az egésznapos társas összejövetel színhelye. a felezabaculás után hosszú időn keresztül a népligeti petőfi sporttelep pályáin zajlottak le a jános ünnepélyek szakmai találkozói, kulturális és sportműsorai. az utóbbi három évben már két helyen tartják a jános ünnepély rendezvényeit: a petőfi sporttelepen és a kis-stadionban. tavaly az ünnepség résztvevőinek számát nyolc-tízezerre becsülték, de a szakma dolgozói közül ennél jóval többen váltottak jegyet; a jános ünnepély ugyanis a szakmai találkozón kívül azt a nemes célt is szolgálja, hogy bevételből a nyomdaipar volt dolgozóinak árvaít segítsék és újabban a szakszervezet nyugdíjas tagjainak is nyújtanak ebből támogatást.
/mti/

bb. 20. nem ment ki a „divatból”, a kaszenyél

vid-ká/gy/La

1969. június 18.

a déli bükk erdősegei mellett fekvő cserépfalu községben apárfiúra szálló mesterség a fafaragás, különösen ismertek az általuk készített kapa- és kaszanyélek, amelyekkel az alföldre is elszekerestek.

bár a gabonátáblákról az aratógépek és kombájnok szinte teljesen kiszorították a kézi kaszásokat, a kézi kasza még sem ment ki a „divatból”, és a hajdan híres kaszenyél készítés új életre támadt.

9.10/gy uc gy/

- 12 -

/folyt. köv./

1000 Dny

bb. 20. /nem ment ki... folyt./ gy

a fogyasztási szövetkezet rendelkezésére az idén több mint tízezer kaszanyélet készítették a cserépfalusiak. elsősorban a hegyvidéki területeken, de másutt is az erősen dőlt buzatáblákban kézi kaszával vágják a gabonát. a kaszanyeleket a mezőkövesdi fogyasztási és értékesítő szövetkezet után értékesítik és szállítják szinte az ország valamennyi tájára.

a hajdani kézi vonókással végzett munkát korszerűsítették. a „nagyolási” gépek végzik, s csupán a kasza „nyakát”, és vonalát adják meg a kézi faragással./mti/

bb. 14. miért nem adnak több élelmiszeripari terméket a mezőgazdasági üzemek? - a mém vizsgálatsorozata

1 jf/gk/zs/gy/cz

1969. június 18.

a mém felmérése szerint a mezőgazdasági üzemek feldolgozó tevékenysége összességében jelentősen fejlődött. ellenben éppen abban az ágazatban - az élelmiszeriparban - mutatnak fel kisebb eredményt, amely szerves kiegészítője a mezőgazdasági termelésnek. tavaly mindössze 60 üzem foglalkozott 600-700 millió forint értékű termék feldolgozásával, ami összességében is alig teszi ki az állami élelmiszeripar termelésének 1 százalékát. jelentősebb eredményt csak a gyümölcsfeldolgozó és szörp készítő, valamint a savanyúságot gyártó üzemek tudtak felmutatni. a különben gazdaságos előfeldolgozás terén sincs előrelépés: egy év alatt alig 50-et nőtt azoknak a tsz-eknek a száma, amelyek zöldség és gyümölcs előfeldolgozással - a konzervipar számára való szakszerű előkészítéssel foglalkoznak.

a vizsgálat szerint a vontatott ütemű fejlődésnek az az egyik oka, hogy a nagyüzemek - amelyek különben kifogástalan minőségű alapanyagot termelnek - a kellő szakértelmet hiányában nem tudják elszánni magukat, hogy milyen mértékben és melyik ágazatban kezdjék el az élelmiszerfeldolgozást, és a jövő lehetőségével sincsenek pontosan tisztában. a szakemberhiány annál is nehezebb helyzetet teremt, mert az üzemek tapasztalatlanságával visszaélhetnek a spekulánsok, a kontárok, ami végső soron a vásárlók körében is visszatetszést válthat ki.

a mém - amely az elmúlt évben 80 témakörben engedélyezte a szaktanácsadó szervek tevékenységét - most újabb nyolc szerv felvételét hagyta jóvá. ezek az intézmények, vállalatok - közöttük például a tejipari tröszt, a magyar édesipar, a szeszipari országos vállalat, a magyar likőripari vállalat - olyan szakembereket foglalkoztatnak, akik hasznos utbaigazítást tudnak adni nemcsak a technológiák megválasztásánál, hanem az üzemtelepítésnél, és az értékesítés terén is.

közgazdasági elemzések szerint a közeljövőben elsősorban a mezőgazdasági üzemek sütőipari és tejfeldolgozó tevékenysége kerül előtérbe; a kereskedelem adatai szerint ugyanis itt van a legtöbb keresni valója a tsz-eknek./mti/

9.10/gy uc gy/

- 13 -

1000 Dny

bb. 21. fock Jenő fogadta az új finn nagykövetet

mné/gy/cz

1969. június 18.

Fock Jenő, a minisztertanács elnöke bemutatkozó látogatáson fogadta Martti Iohannes Ingant a finn köztársaság új magyarországi nagykövetét, aki a közelmutiban adta át megbízólevelét./mti/

bb. 22. másfélezer éves emlékek pécsen - kertmúzeum lesz a későrómai temető helyén

vid-ká/gy/cz

1969. június 18.

Pécs ismét értékes római kori emlékekkel gazdagodott. a történelmi belvárosban, az István-téren, az új pezsgőgyár építkezésénél szerdán befejeződött az a régészeti ásatás, amely a későrómai korban, az egykori Sopianae életében nyújt bepillantást.

Dr. Fülep Ferencnek, a magyar nemzeti múzeum főigazgatójának irányításával tavaly kezdődött itt az ásatás. azóta 48 ókeresztény sírból álló temetőrész és feltételezhetően a központjában álló karélyos kápolna falmaradványai kerültek napvilágra. az egyik egyszerűen megépített sírből, csodálatos szépségű, negyvenkét cm magas csiszolt üvegkorsó került elő kitűnő állapotban. az üvegdedény valószínűleg kőből származik, hozzá hasonlókat Magyarországon eddig nem találtak. egy másik kancsó szíriai eredetről tanuskodik. összesen harmincöt üvegdedényt, karpereceket, egyéb apró tárgyat találtak a sírokban. ezeket a Janus Pannonius Múzeum ősszel nyíló új régészeti kiállításán mutatják be először a közönségnek. a temetőkápolna padozata alatt az ásatás utolsó napján sikerült egy olyan teljesen érintetlen sírt kibontani, amely négy egymásra temetett ember nyugvóhelye volt. a leletekből arra következtetnek, hogy ezek a sírok a 4. század végén keletkeztek, a sírok és a kápolna segíthetnek egy izgalmas kérdés megválaszolásában: igaz-e annak a régi teoriának, amely szerint a 4. század legvégén megjelent hunok teljesen szétzilálták a bukott római birodalom Pannoniáját? a leletek jó állapotából arra következtetnek, hogy az élet továbbra is a megszokott medrében folyt Attila hadviselésének idején, legalább is a Sopianae területén.

az István-téri ásatás tárgyi emlékeit a múzeumba szállították, a területet pedig átadták a gyárépítőknek. az építkezés során a kápolna fedettség alá kerül, falait konzerválják, helyreállítják mellette a kertet is és 1971 után szabadtéri múzeumként mutatják be az egykori római temetőt./mti/

11.20/gy kc 12h

1300-Dny

- 14 -

bb 23. dési frigyés varsóba utazott

mm bh -cz

1969. június 18.

Dr. Dési Frigyés, az országos meteorológiai szolgálat elnöke varsóba utazott, ahol június 19-22 között meghívottként részt vesz a lengyel népköztársaság meteorológiai szolgálatának fennállásának 50. évfordulója alkalmából rendezendő nemzetközi tudományos szimpóziumon./mti/

bb 24. tanulmány a borsod megyei hámoripar történetéről, az ózdi munkásság helyzetéről

vid/ke bh -cz

1969. június 18.

Második alkalommal jelentette meg a történelmi társulat borsod megyei csoportja történelmi évkönyvét. a csaknem négyszáz oldalas műben a társulat tagjai tizenkét tanulmányban számolnak be legújabb történelmi kutatásaikról. a több mint száz képpel és ábrával illusztrált könyvben tanulmányt közölnek többek között a borsod megyei hámoripar és vaskohászat történetéről, az ózdi munkásság helyzetéről, az 1848-49-es szabadságharc felső-tiszai eseményeiről./mti/

bb 25. megindult a szentesi tsz hajójárat

vid/ká bh -cz

1969. június 18.

A szentesi alkotmány termelőszövetkezet a tavasszal egy órag vontató hajót és egy ugyancsak kiszolgált vízibuszt vásárolt. megfelelő átalakítás és felújítás után most már rendszeresen közlekedik a szövetkezet 60 személyes „fecske”, és 20 személyes „gabi”, nevű sétahajója. egyelőre a közeli strandokra viszi a kirándulókat a két vízijármű, később azonban nagyobb utakat terveznek: szolnokra, szegedre, sőt jugoszláviába is. a kishajókat elsősorban azért vásárolta a közös gazdaság, hogy hétvégi vikendutakra, tapasztalatcserekre vigyék a szövetkezeti gazdákat./mti/

12.04 bh kc R10h
1300-Dny

- 15 -

bb 26. budapesten megnyílt a holland tüdődiagnosztikai készülékek kiállítása

t sl/mm bh -cz

1969. június 18.

szerdán az omker bajcsy zsitinszky ut 16/a szám alatti bemutatótermében megnyílt a holland mijnhardt cég tüdődiagnosztikai készülékeinek kiállítása. bemutatnak a többi között tüdőfunkció vizsgáló berendezéseket és egyéb a légzőszervek vizsgálatára és kezelésére alkalmas műszereket. a kiállítást péntekig naponta 10 és 16 óra között tartják nyitva./mti/

bb 27. a hajdu-bihar megyei országgyűlési képviselők ülése

vid/ká bh -cz

1969. június 18.

a hajdu-bihar megyei képviselőcsoport szerdán hajdunánáson tartotta ülését. az országgyűlési képviselőket papp ferenc a tiszántúli vízügyi igazgatóság vezetője tájékoztatta a megye vízgazdálkodásáról és debrecen vízellátási gondjairól.

az ország vízben legszegényebb vidékén, a hortobágy környékén egy évtized alatt kilenc törpevízmű készült el. jelenteg hajdu-bihar megye és debrecen megyei jogú város 500 ezer lakosából

csaknem 220 ezren kapnak ivóvizet vezetékbe, s 1975-ig további 100 ezerrel növekedik a számuk.

nagy gondot jelent debrecen vízellátása s ezért a képviselőcsoport helyeselte és támogatta azt a kezdeményezést, hogy a keleti főcsatornavízét vezessék debrecenbe. a vízügyi igazgató tájékoztatása szerint a tervezett felszíni vízmű kiviteli tervrel előreláthatólag ez év augusztusában elkészülnek. a vízműnaponta 20 ezer köbméter vizet szolgáltat majd./mti/

bb 28. tanulmányut tapasztalatsere a tsz tagoknak

vid-ká/mné bh ká -cz

1969. június 18.

szerdán a hajdu megyei szövetkezeti gazdák részvételével megkezdődött az a nagyszabású nyári tapasztalatsere-sorozat, amelyen több mint 100 termelőszövetkezet vezetője, szakembere, tagja vesz részt. ezen a napon 40 szövetkezeti szakember a déltátrai kísérleti intézetbe látogatott, ahol a zöldségtermelés és a növényvédelem legújabb módszereit tanulmányozták. ártádon tegetőjavítási bemutatót rendeztek 50 tsz szakember részvételével.

a hajdusági szövetkezeti gazdák a továbbiakban felkeresik a múlt évi országos termelési verseny legjobb közös gazdaságait, ezenkívül tanulmányutat tesznek a szovjetunióban és bulgáriában./mti/

- 16 -

12.30 bh ká 17.30

14.00 Day

bb. 34. időjárásjelentés

tr/gy/

1969. június 18.

a meteorológiai intézet jelenti szerdán délben:

újabb záporok zivatarok

az óceánról áramló hűvös légtömegek első hulláma átmeneti szélerősödés, szórványos záporok, zivatarok kíséretében ma reggel elérte ukrajnát. az óceáni levegő következő hulláma nyugat- európa országaiban okoz erősen felhős, szeles, sokfelé esős, néhány helyen zivataros, az évszakhoz képest hűvös időjárást. európa többi részén kevesebb a felhő, melegebb az idő és csak a délutáni, esti órákban van elszórtan zápor, zivatar.

hazánkban kedden a déli óráktól kezdve megnövekedett a felhőzet, többfelé zápor, zivatar keletkezett. a lehullott eső mennyisége szeszélyes területi eloszlásban csapadéknyom- és 11 milliméter között váltakozott, de gödöllőn 16, békéscsabán 17, kecskeméten 18, egerben 34 millimétert mértek, az utóbbi helyen jégeső is hullott. az északnyugati szél helyenként megerősödött. a hőmérséklet napközben 25-30 fokig emelkedett, ma hajnalra 13-18 fokig hűlt le a levegő. a délelőtti órákban általában derült, napos idő volt. a hőmérséklet 11 órakor 23-26 fok között váltakozott.

budapestben kedden a hőmérséklet napi középértéke 23,6 fok volt, 4,3 fokkal magasabb a sokévi átlagnál. ma 12 órakor a hőmérséklet budapestben 26 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 758 milliméter, gyengén süllyed. a balaton vizének hőmérséklete 16 foknál 11 órakor 23,3 fok volt.

várható időjárás csütörtök estig: szerdán időnként megnövekedő felhőzet, szórványosan előforduló záporral, zivatarral. csütörtökön nyugatról felhősödés, többfelé zápor, zivatar. fokozatosan megélnkülő, helyenként megerősödő és délkeleti, délre forduló szél. a nappali felmelegedés nyugaton gyengül. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 13-18, legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön általában 22-27 fok között, keleten 30 fok közelében.

a duna vízállása budapestnél 313 centiméter./mti/

13.30/gy ká 14.30

14.00 Day

- 17 -

bb 29. tartásdíj kötelezettség elmulasztásáért egy évi börtön

vid ká bh -cz

1969. június 18.

tartási kötelezettség elmulasztásáért már többször elítélték seres jános harminc éves, ideiglenesen miskolcon lakó alkalmi munkást. továbbra sem fizette azonban gyermeke után a megítélt tartásdíjat. hogy kötelezettsége alól kibujjon, csak alkalmilag és magánosoknál vállalt munkát. a makacs nem fizetett, a miskolci járásbíró mint visszaesőt, egy évi börtönben letöltendő szabadságvesztésre ítélte. az ítélet jogerős. /mti/

bb 30. ipari termék kiállítás diósgyőrött

vid/ká bh -cz

1969. június 18.

szerdán a diósgyőri vasas klubban kiállítás nyílt a Lenin kőszobai művek, valamint a diósgyőri gépgyár termékeiből. a kiállítás részben természetben, részben fotókon, makettekben főként azokat a gyártmányokat mutatják be, amelyek a legutóbbi budapesti nemzetközi vásáron sikeres szerepet játszottak. a hét napig tartó kiállításon a két diósgyőri nagyüzem propaganda szolgálatának dolgozói részletes tájékoztatást adnak az érdeklődőknek. /mti/

bb. 32. barnard professzor előadása a nemzetközi atomenergia ügynökség konferenciáján

t sl/gg/ie/gy/cz

1969. június 18.

christian barnard professzor, a fokvárosi groote schuur kórház szívsebésze, aki a világon első ízben hajtott végre emberen szívtültetést, szerdán előadást tartott a royal szálló különtermében a nemzetközi atomenergia ügynökség konferenciáján.

a professzor ismertette a szívtültetések másfél éves történetét, hangsúlyozva, hogy e fontos műtétek lebonyolítása már megoldottnak tekinthető. a betegek viszonylag gyorsan gyógyulnak. eddig öt szívtültetést hajtott végre, páciensei közül hárman élnek. a betegek szívéről készült eredeti felvételeket is bemutatott, amelyek igazolják, hogy valamennyien gyógyíthatatlannak voltak, életüket csak az ismert műtéti beavatkozással lehetett megmenteni.

/folyt. köv./

14.05/gy

H. D. M. gy

- 18 -

bb. eé. / barnard professzor..... 1. folyt./ gy

blaiberg már másfél éve él új szívével, s igen jól érzi magát. egy másik betege, akin ezelőtt kilenc hónappal hajtott végre szívtültetést, most már sportol, elsősorban teniszezik. betegeit, köztük blaiberget is, három hónapig kezelték hagyományos módszerekkel a szívtültetés előtt, eredménytelenül.

ma még a legjelentősebb probléma az, hogy a szervezetet alkalmassá tegyék az idegen szív befogadására. már előrehaladtak azok a kísérletek, amelyeknek segítségével az eddiginél hatékonyabban csökkenthetik az úgynevezett antitestekké vándorlását az átültetett szív felé, s ha ezt a kérdést sikerül megoldani, úgy a szívtültetés műtétének kockázata alig fog különbözni bármely más műtététől. hasonló problémákat kell megoldani például a máj és a vese átültetésénél is, bár a szervezet reakciója a jelentős szervátültetések közül a szívtültetésnél a legnagyobb.

további fontos feladat, hogy pontosan felismerjék az antitestek mozgását, vagyis azt, hogy a szervezet milyen mértékben igyekszik kivetni magából az idegen testet. ennek többféle ismerve van, bár nem mindig lehet teljes biztonsággal megállapítani, hogy a szervezetben tapasztalt egyes jelenségek összefüggésben vannak-e a szervátültetéssel, vagy attól függetlenek. ha a szervezetben az idegen test kivételének folyamata megindul, az többnyire a gyulladásokhoz hasonló jelenséggel jár. emelkedik a hőmérséklet, nő a pulzusszám, néha puffadások, ödémák keletkeznek. általában enzimek is felszabadulnak és a véráramba kerülnek. ilyenkor a legfontosabb feladat az, hogy a szervezet reakciójának viszszaállítására a megfelelő szerekből az optimális adagot adják a betegnél. akár kicsi, akár túlméretezett az adag, mindenképpen ártalmas. a legintenzívebb immunuszuppresszív kezelést a műtét utáni első két hétben kapja a beteg.

a professzor ezután etikai kérdéseket elemzett. hangsúlyozta, hogy a szívtültetés sem az ujszíves beteg, sem a donor szempontjából nem ütközik az orvosi etikába. idegen szervet csak halott ember szervezetéből szabad eltávolítani, s hogy a halál beállt-e, azt ideggógyászok és idegsebészek közreműködésével állapítják meg. mivel a szív az ember halála után még egy-két órával is életképes, emberi életet lehet vele megmenteni. a máj és a vese ugyancsak túléli az embert, így a halál beállta után is át lehet ezeket a szerveket ültetni.

/folyt. köv./

14.15./gy

H. D. M. gy

15.2

- 19 -

bb. 32. /barnard professzor... 2. folyt./ gy

a professzor elmondotta, hogy a szervátültetések szempontjából is nagy a jelentősége a nukleáris technikának, a sugárzásos kezelésnek, a sugárzást valószínűleg jól fel lehet majd használni az emberi szervezet befogadó képességének növelésére, különösen majd akkor, amikor állati szívet is át tudnak ültetni emberbe. a „donor”-nak kiszemelt állatot ugyanis már jóval a szív elvétele előtt kezelni lehet besugárzással, míg ez az embernél nem lehetséges.

az előadás után a konferencia résztvevőinek számos kérdésre válaszolt barnard professzor./mti/

bb. 33. százéves fennállását ünnepli a magyar állami földtani intézet

t tz/tné/ie/gy/cz

1969. június 18.

a magyar állami földtani intézet most töltötte be fennállásának 100. évfordulóját: 1869 június 18-án kezdte meg működését. ebből az alkalmából szerdán délelőtt a magyar tudományos akadémia föld- és bányászati tudományok osztálya ünnepi ülést rendezett a jubiláló intézet székházában, délután pedig a magyarhoni földtani társulat tartott ünnepi közgyűlést a magyar néphadsereg központi klubjában.

az akadémiai osztályülést, amelyen jelen volt dr. erdey-gruz tiber akadémikus, a magyar tudományos akadémia főtitkára is, dr. szádeczky-kardoss elemér akadémikus, osztálytitkár nyitotta meg. részletesen ismertette az intézet 100 éves történetét, s az elmúlt évszázad alatt elért eredményeket.

- büszkék lehetünk arra - mondta többek között -, hogy földtani intézetünk a világ legrégebbi ilyen jellegű intézményei közé tartozik, de még inkább arra, hogy megatalkulásától kezdve ragyogóan ivelt fel felé a magyar földtani tudomány. az intézet alapítása után kilenc esztendővel a párizsban tartott első nemzetközi földtani kongresszus hivatalos jelentése szerint a bemutatott magyar geológiai kiállítás mintaszerű volt, s a legjobb földtani térképek és a legjobb statisztikai táblázatok magyarországon készültek. a kongresszus nagy aranyérmét is magyarország nyerte el.

a felszabadulás után az intézet új feladatok elé került, de ezeket is sikeresen megbirkózott, pedig ehhez nem egy ízben új utakat kellett vágnia a tudomány metodikájában. hazánk földtani képződményeit például külföldi minták alapján nem lehet feltérképezni, hiszen geológiai történetünk körülbelül 240 millió esztendeje alapvetően különbözik még a szomszédos területekétől is.

/folyt. köv./

14.25/gy

- 20 -

15.14

bb 33. / száz éves... 1. folyt./ bh

bejelentette végül szádeczky-kardoss elemér, hogy a népköztársaság elnöki tanács dr. fülöp józsef levelező tagot, az intézet igazgatóját és a központi földtani hivatal elnökét a munka érdemrend arany fokozatával tüntette ki.

ezután dr. fülöp józsef nyújtotta át ugyancsak a munka érdemrend arany fokozatát dr. schréter zoltánnak, az intézet nyugalmazott tudományos főmunkatársának és dr. földvári aladár-nének, az intézet főosztályvezetőjének. az intézet dolgozói közül ketten-ketten a munka érdemrend ezüst, illetve bronz fokozatát kapták.

az ünnepség befejező aktusaként az épület előcsarnokában dr. tasnádi-kubacska andrás tudományos osztályvezető teleplezte az intézet 100 éves fennállását megörökítő centenáris emléktáblát, valamint hantken miksa és lóczy lajos mellszobrát, kislaludi stróbl zsigmond alkotásait.

/folyt. köv./

bb 34. véget ért a nemzetközi alkoholelles konferencia

t ms/gk zs bh -cz

1969. június 18.

szerdán a magyar tudományos akadémián véget ért az alkoholizmus megelőzéséről és gyógykezeléséről tartott 15. nemzetközi konferencia. az utolsó napon az előadók az alkoholizmus elleni küzdelem állami feladatairól és az azok végrehajtását célzó hivatalos szervekre és társadalmi szervezetekre kiterjedő együttműködésről szóltak.

a tíznapos tanácskozást rostás istván, a vöröskereszt főtitkára, a magyar országos alkoholelles társadalmi bizottság titkára, a konferencia egyik elnöke és a. tongue, az alkoholizmus és toxikománia leküzdésére alakult nemzetközi tanács igazgatója zárta be.

x x x

/folyt. köv./

14.33 bh

- 21 -

15.17

bb 34. / véget ért a ... 1. folyt./

mint rostás István a konferencia befejezése után a magyar távirati iroda munkatársának elmondta, a nemzetközi tanácskozás sikerének egyik fokmérője volt az érdeklődés, amely végigkísérte a tanácskozást s amely az utolsó napokban sem lankadt, jóllehet, ilyen hosszán tartó tanácskozásra nemzetközi viszonylatban ritkán kerül sor.

Jóesőben állapíthattuk meg - folytatta Rostás István - hogy az alkoholizmus elleni küzdelem irányelvei nemzetközileg is mind inkább elfogadásra találtak. Így a teljes abstinencia követelménye az ifjúságra és a közlekedésben részt vevő járművezetőkre korlátozódik, míg széles társadalmi vonatkozásban a túlzott alkoholfogyasztás megelőzése, az alkoholisták kezelése és gondozása a fő cél.

A. Tongue elismerését fejezte ki a körültekintő rendezésért, amely lehetővé tette, hogy széles körben és rendkívüli alaposággal vitathassák meg az alkoholizmus leküzdésével összefüggő legkülönbözőbb problémákat.

Részen a magyar kollégák előadásából, részben közvetlen tapasztalatból is megismerkedhettünk az alkoholizmus elleni küzdelem magyarországi szervezetével, egyes kiemelkedő intézményeivel, így az országos ideg- és elmegyógyintézettel, az országos korányi tbc- és pulmonológiai intézettel, a tuberkulotikus alkoholisták gyógyításának központjával és a pomázi munkaterápiás intézettel.

Mély benyomásokat szereztünk a hivatalos egészségügyi szervek és a társadalmi szervezetek, elsősorban a vöröskereszt együttműködéséről. Konferenciáinkon általában nem szokás határozatokat hozni, ettől azonban ezúttal eltértünk és olyan határozatot hoztunk, amelynek értelmében ajánlással fordulunk a különböző kormányokhoz: segítsék elő országukban a hatósági és a társadalmi szervezetek összehangolt együttműködését az alkoholizmus elleni küzdelemben, népeik közegészségügye és jóléte érdekében. Ebben az elhatározásban az együttműködésnek, a koordinációnak magyarországon látott modellje vezetett bennünket. Ugy gondoljuk, ennek a modellnek tanulmányozása és a speciális körülményekhez való alkalmazása, felhasználása mindenütt haszonnal járhat.

A konferencia tanácskozásai - hangsúlyozta - jelentősen hozzájárulnak a nemzetközi együttműködés fejlesztéséhez. Ezért is nagyon örvendetes volt számunkra az egészségügyi világszervezet és az ENSZ képviselőinek jelenléte. Az egészségügyi világszervezet képviselője ki is fejezte azt a szándékát, hogy javasolja szervezetének: tegye magáévá a konferenciának a kooperációra vonatkozó határozatát, és maga is forduljon ilyen értelmű ajánlással az egyes országok egészségügyének vezetőihez./mti/

- 22 -

19.05 bh ke 1971
15.11.7

bb 35. építkezési bemutató az MTA ujszegedi biológiai kutató telepén
vid/fm bh -cz 1969. június 18.

Az ország jelenlegi legnagyobb tudományos beruházásának színhelyén, a magyar tudományos akadémia ujszegeden épülő biológiai kutató telepén szerdán építési bemutatót tartottak abból az alkalomból, hogy a nagy munka „félidőjéhez” érkezett. A bemutatón résztvett a magyar tudományos akadémia, a szegedi orvostudományi-, valamint a József Attila tudományegyetem, s a délalföldi mezőgazdasági kutatóintézet számos vezetője és kutatója.

Straub F. Brúnó akadémikus, az MTA alelnöke tartott tájékoztatót a kutató telep céljairól, feladatairól. Elmondotta többek között, hogy a negyedmilliárd forintos beruházással készülő telep a magyar biológiai kutatás centruma lesz. A hétemeletesre tervezett központi épületben - amelynek most a negyedik szintjét építik - négy intézet kap helyet. A már tető alá került nagy műhelycsarnokban készítik majd a kutatásokhoz szükséges speciális műszereket, készülékeket. Később kezdik meg az izotoplaboratóriumok tornya, a kísérleti üvegházak, valamint a nemzetközi kongresszusok rendezésére is alkalmas előadóterem építését. A félezer tudományos és más dolgozót foglalkoztató telep 1971-ben kezd meg működését.

Az akadémia, valamint a két szegedi egyetem vezetői szerdán megállapodást kötöttek a kutató telep és a szegedi tudományos intézmények együttműködéséről. Eszerint a telep személyzetének egy részét a két szegedi egyetemen képezik ki, illetve ott dolgoznak a telep működésének kezdetéig. Utána a biológiai kutató telep nyújt segítséget az egyetemek kutató-oktató munkájához, egyebek között azzal, hogy rendelkezésre bocsátja például 36 ugynevezett vendéglaboratóriumát./mti/

--

bb 37. a jövő héten még itthon lesz a nyolc kis oroszlán
i tz/tné je bh -cz 1969. június 18.

A nyolc kis állatkerti oroszlán utra készülődésének hírére feltűnően megnövekedett az állatkert látogatottsága. A felnőttek és a gyermekek tömegesen keresik fel a fiatal, de már erősen fejlett növendékeket és a kicsinyeket egyaránt. Hogy minél többet bucsuzhassanak el tőlük, az állatkert igazgatósága elhalasztotta utnak indításukat. A következő hetet még feltétlenül itthon töltik, s akkor az ápolók minden hétköznap délelőtt 11 órától kezdve a nagyközönség szemeláttára foglalkoznak velük, - a „kamaszokkal”, a barlangban, az apróságokkal pedig a tigrisház előtti kifutóban, - hogy tovább fejlesszék legelőnyösebb tulajdonságukat, az emberhez szoktatottságot./mti/

--

- 23 -

19.25 bh

10.11.7

bb 36. a miskolci ifjúsági ház ünnepélyes alapkövetés

vid/m/um cz

1969. június 18.

a kisz borsod megyei bizottságának kezdeményezésére ifjúsági ház építését kezdték meg miskolcon. szerdán a kivitelező borsod megyei állami építőipari vállalat, valamint a kisz borsod megyei és miskolci városi bizottságnak vezetői jelenlétében helyezték el az alapításról szóló okmányt az új létesítmény alapkövében.

a miskolci ipari üzemekben, vállalatoknál dolgozó, valamint a középiskolákba és egyetemre járó több mint harmincezer fiatal új otthonát csaknem hétmillió forintos költséggel építik fel agyóri kapul új városnegyed szomszédságában. a költségeket a kisz központi bizottsága, valamint borsod megye és miskolc megyei jogú város tanácsa fedezi.

az ifjúsági ház négyemeletes főépületében alakítják ki a nagyméretű előcsarnokot, amelynek galériáján kiállításokat is rendezhetnek. a főépületben lesznek a különböző irodahelyiségek, a szakkörök és a játékszobák. a főépülethez egy-egy földszintes szárny csatlakozik. az egyikben százötven személyes előadótermet, a másikban pedig klubokat alakítanak ki. a földszinti helyiségek összenyithatók, s mintegy ötszáz személy részére nagy rendezvények tartására is alkalmasak.

a miskolci ifjúsági házat a tervek szerint jövő év áprilisában adják át rendeltetésének. /mt/

--

bb 38. 27 magyar vállalat vesz részt a technikai újdonságok vásárában brnoban - tájékoztató a csehszlovák nagykövetség kereskedelmi osztályán

1 sz/tr/um ie cz

1969. június 18.

szerdán a csehszlovák szocialista köztársaság budapesti nagykövetségének kereskedelmi osztályán a kereskedelmi képviselő és a brnoi nemzetközi vásár vezetői tájékoztatták a sajtó képviselőt a szeptemberben zajló brnoi nemzetközi gépipari vásár előkészületeiről.

/folyt. köv./

- 24 -

15.54./sc

1577 *bal*

bb 38. / 27. magyar vállalat.....folyt./um

vladimir burjan, a brnoi vásár műszaki igazgatója elmondta: a vásárváros első pavilonjai még 1928-ban épültek, 1959 óta rendezik meg a szakosított nemzetközi gépipari vásárokat, tavaly a tizedik szakkiállításon már több mint 1.500 kiállító vett részt, és az érdeklődők száma tovább gyaprapszik. ebben az évben szeptember 7. és 16. között rendezik meg a technikai újdonságok vásárát, amelyre 22 ország kiállítói neveztek be.

a tájékoztatón révész éva, a hungexpo propaganda osztályának vezetője a brnoi vásár magyar részvételét ismertette. a hungexpo szervezésében ezuttal 27 magyar vállalat jelentkezik, többségük exportjoggal felruházott iparvállalat. a magyar kiállítás 1.200 négyzetméter fedett és 108 négyzetméter szabad területet foglal el, öt szakosított pavilonban. a kiállításra küldendő magyar termékek 70 százaléka új konstrukció, vagy meglévő típusok továbbfejlesztett változata. részben a kiállítások területének rováására gyarapították a tárgyaló helyiségek számát, hogy a magyar és csehszlovák szakembereknek itt is alkalmuk nyíljon a tapasztalatcserékre, üzletkötésekre. /mzf

--

bb 39. 580 új termék az országos bórdiszmuipari modellkiállításon

t sz/tr/um ie cz

1969. június 18.

a bórdiszmuipari tudományos egyesület bórdiszmuipari szakosztálya évente megrendezi a gyártási ághoz tartozó üzemek legújabb termékeinek modellkiállítását. az idei kiállítás csütörtökön nyílik a bnv könnyűipari pavilonjában, ahol szerdán a kiállítás rendezői sajtótájékoztatót tartottak. weitzner péter, a tudományos egyesület főtitkára elmondta: bemutatják az egyesület, a tannimpex külkereskedelmi vállalat és az iparművészeti tanács együttes pályázatára érkezett mintadarabokat. a kiállításon 580 kézi- és aktatáska, bórönd, és más bórdiszmuipari termék mintapéldánya látható. 50 modellt nyilvánítottak kiváló terméknek és 15 nyerte el a „legszebb termék, címét. a zsüri véleménye szerint a legszebb exportkollekciókat a rákospalotai bór- és műanyagfeldolgozó vállalat, valamint a minőségi bórönd és bórdiszmu kész. állította össze.

a kiállításon résztvevő 16 állami, tanácsi vállalat és szövetkezet termékeit a kül- és belkereskedelemnek egyaránt ajánlja. az új gyártmányok részben még ez évben, de főként 1970-ben kerülnek forgalomba. a bemutató fő célja, hogy a kereskedelem képviselői áttekinthessék az áru kínálatot és ennek alapján adassák fel megrendeléseiket. /folyt. köv./

- 25 -

16.05/um

1612 *bal*

1632

bb 39. / 580 uj termék....folyt./um

a kiállítás bemutatja a bőrdíszműiparban alkalmazott új anyagokat, elsősorban a műbőrök új változatait, köztük a zsugorított grabovik és a gyöngyházfelületű graboflip anyagot, továbbá az új technológiával készült termékeket: a vákumhuzott női táskákat és ugyancsak vákumozással formázott aktatászkákat. Látható varrás nélküli, csak ragasztott sertésbőr női táskák, sokféle könnyű légibőrönd és érdekességként a táskaformájú, bőrtokban elhelyezett, hordozható italkészlet, az ugynevezett utazóbár. /mti/

bb 40. Ülést tartott az édosz központi vezetősége

i kf/kf/um ie cz

1969. június 18.

szerdán a szakszervezet székházában ülést tartott az élelmiszeripari dolgozók szakszervezetének központi vezetősége. a tanácskozáson részt vett és felszólalt somoskői gábor szot titkár.

putics józsef, a szakszervezet főtitkára egyebek között bejelentette, hogy 1969. végéig a minisztériumi élelmiszeriparban mindenütt áttérnek a heti 44 órás munkaidőre. az eddigi tapasztalatok szerint problémát okoz a rövidített munkahét bevezetése a tanácsi élelmiszeripar néhány ágazatában, ezért a szakszervezet az illetékes állami szervekkel együtt felülvizsgálja az eddigi munkát és intézkedik az előkészületek meggyorsítására.

a főtitkár előterjesztése alapján a központi vezetőség megtárgyalta, hogyan élnek nagyobb hatáskörökkel, jogokkal a vállalati, üzemi szakszervezeti szervek. /mti/

bb 41. a cserjéket, bozótokat is kiirtják az új gyomirtó szerek

i jf/gg/um zs cz

1969. július 18.

a mezőgazdasági üzemek a hazai ipartól új növényvédőszerket kaptak, amelyek ezekben a napokban kerülnek a földekre. a mezőgazdasági ellátó tröszt a budapesti vegyiművekben előállított két termékből a trifenoxin 80-ból, illetve a még nagyobb hatású 100-as típusból máris husz-harminc tonnával hozott forgalomba. a kémiai anyagok a cserjék és a bozótok kiirtására alkalmasak és ezzel különösen jó szolgálatot tesznek az ellég nehéz helyzetben levő hazai rét és legelőgazdálkodásnak. /folyt.köv./

16.20/um

16.21/um

16.22/um

- 26 -

bb 41. / a cserjéket....folyt./um

az új készítményeket - amelyek különben a legerősebb hatású növényvédőszer közé tartoznak - a 10-15 centi magas erős növesű gyomokra permetezik ki. néhány napon belül már megfigyelhető, miként száradnak el a szénatermés kedvezőtlenül befolyásoló élősködő növények. az üzemek a védekezésnél különös gonddal járnak el, mert a szerekre a szőlő és az akác is rendkívül érzékeny. ezért az egyéb növényi kultúrák biztonsága érdekében a védőszerrel kezelt terület mentén 50 méteres sávot érintetlenül hagynak. /mti/

bb 42. budapest területén továbbra sem szabad engedély nélkül építkezni

i hbj/mm/um ie cz

1969. június 18.

az építésügyi és városfejlesztési miniszter 10/1969. /vi.8./ évm. számú rendeletét sokan rosszul értelmezték, - közölték a magyar távirati iroda munkatársával a fővárosi tanács városrendezési és építészeti főosztályán. úgy vélték, hogy a rendelet lehetővé teszi budapesten is egy sor ugynevezett melléképület - garázs, kamra stb. - engedély nélküli létesítését. ezzel szemben a tény az, hogy budapest területén továbbra is minden épület, építmény, - így melléképület - létesítése is, továbbá lakóházak átalakítására építési engedély szükséges, amit az említett rendelet előírásainak megfelelően kell kérni a kerületi tanácsoknál.

a fővárosi tanács illetékes vezetői nyomatékosan hangsúlyozták, hogy az engedély nélküli épített létesítményeket a jövőben hatósági uton lebontatják. /mti/

bb 43. svédországból importált sertéseket a répcetaki állami gazdaság

vid/fm;um cz

1969. június 18.

az elmúlt tíz évben mintegy harmincezer tenyészkocásüldőt adott köztenyésztésbe a répcetaki állami gazdaság. 1957-ben svédországból importáltak tenyészkocákat, amelyek a nemesítő keresztezés során előnyösen befolyásolták az állomány tulajdosságait.

vérfrissítés, illetve tiszta vérben való tenyésztés céljából a gazdaság ismét svédországból vásárolt ötven vemhes kocásüldőt, tíz large white kant és öt lapály sertést, hogy ezek szaporulatával is javítsa a tsz-ek, állami gazdaságok állományát, hizlalási eredményét. /folyt.köv./

16.33/um

16.34/um

16.35/um

- 27 -

bb 43. / svédországból folyt./um

a megvásárolt egyedek - amelyeket a helyszínen válogattak ki a gazdaság vezetői - megérkeztek a répcetákra, a kocasüldőket úgy válogatták, hogy a svédországban meglévő összes tenyészési vonalból legyen egy-egy, a tíz kan pedig hat külön vonalat képvisel, így rövid idő alatt kialakul a gazdaság tiszta vértenyészete, s egy év múlva már - a hazai sertésprogramnak megfelelően - láthatja el tenyészállatokkal megrendelődött a gazdaság.

jó időben épül répcetákon a 480 kocás szakosított telep is, s elkészültével megjavulnak az elhelyezési körülmények. /mti/

-.-

bb 44. a magánlakás-építkezések visszaesésének okait vizsgálta a baranya megyei népi ellenőrzési bizottság

vid/fm/um cz

1969. június 18.

a magánlakás-építkezések helyzetéről tárgyalt szerdán pécselt a baranya megyei népi ellenőrzési bizottság, hatvan népi ellenőr félszáz helyen - tanácsoknál, az otp-nél, tervező, kivitelező és kereskedelmi szerveknél - vizsgálta a magán-és társasház-építkezések visszaesésének okait. a harmadik ötéves terv szerint a lakásépítkezések kétharmadát magánérdekből kell megvalósítani. baranyában ez az arány 1968-ban 48,3 százalék volt. ugyanakkor az érdeklődés, az igény ennél sokkal nagyobb. csupán pécselt tízezer és komlón is több mint ezer lakáskérelmet tartanak nyilván. bár elsősorban bér-vagy szövetkezeti lakásra jelentettek be igényt, de hatékonyabb ösztönzés, kedvezőbb feltételek és a bürokrácia csökkentése esetén számos igénylő vállalkoznék magánépítkezésre.

a vizsgálat kiterjedt a kisz-lakásépítkezésre is. a harmadik ötéves tervben előirányzott 350 kisz-lakásból az eltelt három év alatt csupán 72 készült el. a vállalatok, üzemek támogatásával szervezett lakásépítkezést közművesített telekhiánygátolja - elsősorban pécselt. a mecseki ércbányászati vállalat - ahol ezer lakásigénylő van - többszáz társasházbeli lakás felépítésére vállalkoznék, az előrehaladás azonban igen lassu.

/folyt.köv./

- 28 -

17.10/um

174 ml

bb 44. / a magánlakás-építkezések.... folyt./um

a helyzet javítására a bizottság különféle javaslatokat tett.

a központi szerveknek például javasolja a tipusterv-választék bővítését. helyes lenne a tájtelegek, az életmódnak, és a kialakult szokásoknak megfelelően bővíteni a családi és többszintes falusi társasházak tipusterveit, az utóbbi igénybevétele esetén ajánlják rendkívüli otp-kedvezmény nyújtását. célszerű lenne bemutató terem létesítése, ahol az építési anyagokon kívül a különféle szerelvényeket, berendezéseket, terveket, a korszerű építési módszereket ismertetnék. a bizottság javasolta, hogy pécs város tanácsa szűkítse az indokolatlan építési tilalmakat, a központi szervek segítségével pedig igyekezzék gondoskodni arról, hogy az építők közművesített telekhez jussanak, a vizsgálatnak ugyanis egyik legfontosabb megállapítása, hogy hiába ad az állam lényegesen nagyobb kedvezményeket, a társasházak építetőknek, halogyan akkor nem bocsátja a tanácsok rendelkezésére a magánépítkezések céljára alkalmas telkek megszerzéséhez, parcellázásához, közművesítéséhez, uttal történő ellátásához szükséges összegeket. ezért a megyei népi ellenőrzési bizottság javasolja a közművesítés célcsoportos beruházásként való elvégzését. /mti/

-.-

bb. 45. próbaüzemelt a legelső áram-átalakító, -finisben a székesfehérvári könnyűfémmű szélesszalag hengerművének szerelői

vid fm/it cz

1969. június 18.

finishez érkezett a székesfehérvári könnyűfémmű szélesszalag-hengerműve első nagy gépegységének a szerelése. ugyanis már csak négy hét van hátra ahhoz, a szocialista szerződésben vállalt - határidőhöz, amikor - három hónapos határidő rövidítéssel - a 2. számú henger próbaüzemelését el kell kezdeni. a négy szerződő fél közül a gyár- és gépszerelő vállalat tartja a vállalt határidőket. a 22. építőipari vállalatnak a befejező „kismunkákat”, kell meggyorsítania. a kohászati gyárépítő vállalatnak kisebb lemaradást kell pótolnia.

a legnagyobb eredmény, hogy a villamos automatika intézet a géptermi csarnokban megkezdte az első nagy áramátalakító egy-egység próbaüzemelését. ez a hét megawatt teljesítményű szinkronmotor termeli a 2. számú hengerállvány hengereinek meghajtásához szükséges egyenáramot. szerdán a gyár- és gépszerelők a 2-es hengerállványba behelyezték a tám- és munkahengereket, és előkészületeket tettek a hengerek próbaforgatására./mti/

-.-

- 29 -

17.20/um

174 ml

bb. 46. vizgazdálkodási kérdésekről tárgyalt az országgyűlési képviselők zala megyei csoportja

vid fm/11 cz

1969. június 18.

Szerdán zalaegerszegi tartotta ülését az országgyűlési képviselők zala megyei csoportja. az ülésen megjelent Varga Gyula, a megyei pártbizottság első titkára és Ujvári Sándor, a megyei tanács vb. elnöke is. dr. Dólgó Ervin, a nyugat-dunántúli vízügyi igazgatóság vezetője tájékoztatta a képviselőket a megye területén folyó felszíni vizekkel való gazdálkodásról és az évek óta tartó általános vízrendezés eddigi és várható eredményeiről, a vizek kártétele elleni védelemről, valamint a lakosság és az ipar vízellátásáról.

az igazgatóság vezetője közölte, hogy a megye területén 1972-ig befejeződik az egyik legnagyobb árvízvédelmi munka: a murai védődíjt építése. murakeresztúr és molnári között már csak öt kilométeres töltés-építés van hátra, de a folyóvölgyi lakott területek máris védettek. a másik feladat, - amelyen munkálkodnak, - a folyók medrének szabályozása és az alacsony fekvő területek csatornázása. várhatóan az 1970-es évek végére fejeződik be ez a munka, s ezzel körülbelül 120 000 holdnyi területen válik biztonságosabbá a termelés. ebből jó pár ezer holdat tesz ki az a terület, amely még soha sem volt művelés alatt. 1970-1980 között 55 kis regionális vízmű építését tervezik a megye területén és ezzel a községek mintegy 38-40 százaléka kap vezetékű vizet.

az igazgatóság vezetője arról is tájékoztatta a képviselőket, hogy a nagykanisza vízellátását szolgáló murai vízmű kutjainak furása befejeződött, s megállapították, hogy kimeríthetetlen vízkészletet találtak ebben a térségben.

a tanácskozáson foglalkoztak a mezőgazdasági területek öntözésével is. megállapították, hogy a zala, valamint a kerka folyó völgyében 34, többszáz ezer köbméteres víztározó létesíthető, s 50 olyan meddő olajkutat tartanak nyilván a megyében, amelyek vize alkalmas lenne kertészetek öntözésére és fürdők telepítésére.

a képviselők végül az időszerű képviselői feladatokról tanácskoztak, /mti/

1726 szd.

-. -

- 30 -

bb. 47. a körösvidéki vizgazdálkodási helyzetéről tanácskoztak a békés megyei országgyűlési képviselők

vid fm/mné/11 cz

1969. június 18.

az országgyűlési képviselők békés megyei csoportja szerdán gyűlésen, a körösvidéki vízügyi igazgatóság központjában tartotta ülését. fő napirendi pontként a békés megyei vizgazdálkodás helyzetét vitatták meg. az eredményekről és a területi tervekéről Takács Lajos, a körösvidéki vízügyi igazgatóság igazgató-főmérnöke adott tájékoztatást.

elmondotta hogy békés megye ár- és belvízvédelmi rendszere az országos átlagnál jobb. jelenleg 13 vízmű-társulat tevékenykedik a megyében, s a városokon kívül 36 községben igyekeznek társadalmi összefogással megoldani az ivóvízellátást, s az utóbbi években a szennyvíz elvezetés megoldása is előtérbe került.

öntözésre a körösvidéki vízügyi igazgatóság évente 150 millió köbméter vizet biztosít. jelenleg 60 000 holdat öntöznek, de a békési duzzasztó és a tiszta 2. vízlépcső további csaknem 100 000 hold terület mesterséges csapadékelvezetését biztosítja.

a képviselők felvetették, hogy a gyors fejlődéshez mérten kevés a szakember. bár az öntözéses szakemberképzés felső fokon megoldott a szarvasi technikumban, de hiányzik a szakmunkás és a vízügyi közép-kader-képzés. javasolták, hogy békésben - lehetőleg gyűlésen rendezkedjenek be vízügyi szakmunkás, illetve technikus-képzésre.

az országgyűlési képviselőket ezután csepregi Pál, a békés megyei tanács vb. elnökhelyettese tájékoztatta a megye múlt évi költségvetésének végrehajtásáról. dr. Vidó István, a városi tanács vb. elnöke pedig Gyula város helyzetéről számolt be. a képviselők végül megtekintették a gyulai harisnyagyárat. a tanácskozáson jelen volt és a vizgazdálkodási kérdések vitájában felszólt Kovács István, a medosz főtitkára is. /mti/

-. -

- 31 -

17.38/11

174. szd.

bb. 33. százéves ... 1. folyt./ il

a magyarhoni földtani társulat ünne közgyűlését a gazdasági és tudományos élet számos vezető személyiségének jelenlétében dr. Lengyel sándor professzor, a mtesz alelnöke nyitotta meg. dr. nemezc ernő professzor, a társulat elnöke emlékezett meg a jubiláló intézet őrdemeiről, majd az érdekelte intézmények, társegyesületek képviselői méltatták a százéves szervezet magyar földtani kutatások eredményeit.

az ünnepi közgyűlésen osztották ki a társulati kitüntéseket és az intézeti emléklaketteket.

a szabó józsef emlékérmét dr. fülöp józsef levelező tag, a központi földtani hivatal elnöke, a magyar állami földtani intézet igazgatója, a nantken miksa emlékérmét dr. hajós mártá, az intézet tudományos munkatársa, a koch antal emlékérmét dr. rónai andrás, az intézet osztályvezetője, a vendi mária díjat pedig dr. erdélyi jános, az intézet tudományos munkatársa kapta. a társulat hat tagjának nyújtották át a kitüntető vasgyűrűt, míg dr. nemezc ernő professzor, a társulat elnöke és dr. kriván pál docens, a társulat főtitkára az ünnepelt intézet emléklakettjét kapta. /mti/

bb 50. ilku pál látogatása a zrínyi nyomdában

k vt/tm/um zs la

1969. június 18.

ilku pál, az mszmp politikai bizottságának póttagja, művelődésügyi miniszter szerdán ellátogatott a zrínyi nyomdába. a látogatásra elkísérte deák livia, az mszmp központi ellenőrző bizottságának tagja, az v. kerületi pártbizottság titkára.

a nyomda állami, párt-és tömegszervezeti vezetőivel folytatott beszélgetésen bolgár imre igazgató tájékoztatta a vendégeket a vállalat fejlődéséről, a dolgozók helyzetéről és az üzem fejlesztési terveiről. kérdésekre válaszolva ilku pál egyebek között beszélt arról, hogyan érvényesül az új gazdasági mechanizmus a kulturális területen, s szólt néhány időszzerű külpolitikai témáról is. /mti/

- 32 -

18. 10/um

18. 14. Zeln

18. 42

bb 51. nemzetközi megbeszélés az energetikai beruházásokról

t tz/gg/um ie cz

1969. június 18.

nyolc ország - bulgária, csehszlovákia, lengyelország, magyarország, a német demokratikus köztársaság, franciaország, hollandia, és olaszország - képviselőinek kétnapos tanácskozása kezdődött szerdán a budapest szálló különtermében.

a „nemzetközi tapasztalatcsere az energetikai beruházások területén”, jellegű rendezett megbeszélés az energiagazdálkodási tudományos egyesület kezdeményezésére ült össze, hogy előkészítse a szeptemberben várnában tartandó nemzetközi szimpóziumot. az őszi tanácskozáson többek között az energetikai beruházások távlati tervezésének módszereit és az e beruházások gazdaságosságának megítélésére alkalmazott metódusokat, vitatják meg. /mti/

--

bb 48. volán-inturist együttműködése a magyar-szovjet turistaforgalom fejlesztésére

t hbj/mm/um ie la

1969. június 18.

a volán utazási iroda turistákat is visz menetrendszerinti járataival a szovjetunióba a nemrég indított uzgorodi után hamarosan megindítja kijevi járatát is. különjárataival pedig a magyar turisták eljuthatnak a szovjetunió távolkeleti vidékeire is. ahhoz, hogy az utakat a turisták megelégedésére bonyolítsa le és hogy fogadhasson magyarországon szovjet vendégeket, együttműködési szerződést köt az inturisttal, a szovjet idegenforgalmi vállalattal.

örvendetes - mondotta a szerdai előkészítő tárgyalások után s. zapromentov, az inturist vezérigazgatóhelyettese - hogy létrejött a kapcsolat az inturist és a volán közt. a részleteket még nem vitattuk meg, az azonban máris beigazolódott, hogy az együttműködés kölcsönös előnyökkel jár - a szovjet és a magyar turisták öröme. a volán-buszok a szovjetunióban máris nagy sikert arattak. bizonyosra vesszük, hogy a tervezett budapest-kijevi menetrendszerű autóbuszjárat indításával a magyar és az ukrán főváros közt igen élénk turistaforgalom alakul ki. /mti/

--

- 33 -

18.20/11

18. 20. Zeln

19

bb. 52. megvalósultak az alapvető egészségügyi hálózatfejlesztési tervek - a kórházak nagy problémája az ápolónőhiány - Ülést tartott az országgyűlés szociális egészségügyi bizottsága

t 11/j/28/11 La

1969. június 18.

a z országgyűlés szociális és egészségügyi bizottsága ülésének második részében cserba lászló, az egészségügyi minisztérium főosztályvezetője az 1968. évi eredményeket elemozve kiemelte: ez volt az első év, amikor a tanácsok önállóan határozták meg az egészségügyi intézmények fejlesztésének mértékét, a központi elképzelések az esetek döntő többségében találkoztak a tanácsok akaratával és ilymódon az alapvető hálózatfejlesztési tervek meg is valósultak. néhány területen azonban - elsősorban építőipari kapacitás hiánya miatt - jelentős a lemaradás a. eredetileg például úgy tervezték, hogy 1968-ban 1600-zal bővítik a kórházi férőhelyek számát, de ebből mindössze 893 valósult meg. az új intézmények - a dombóvári, a siófoki és a kazincbarcika - átadása - áthúzódott erre az évre, a legnagyobb lemaradás éppen az állami célcsoportos kórházépítkezéseknél tapasztalható, ahol a tervteljesítés mindössze 48 százalékos.

/a határidő állandó módosítása különben az egész kórházépítési programra jellemző - a harmadik ötéves terv 15 új kórház építését irányozta elő. ebből 1968 végéig csak hatot sikerült a betegek rendelkezésére bocsátani, négy átadása csak a tervidőszak hátralevő részében várható, öt kórház pedig csak a negyedik ötéves tervben gyarapítja majd a helyek számát./ megnyugtató viszont a helyzet a szociális otthonok létesítésénél. tavaly 1260-nal bővült az idős, egyedülálló emberek elhelyezésére szolgáló helyek száma, s a tervezettnél országosan 13 százalékkal több férőhelyet alakítottak ki. a bölcsődei kapacitás azért nem alakult ilyen kedvezően - bár az új létesítmények terén az előirányzatot teljesítették-, mert időközben egész sor üzemi és idénybölcsődét bezártak. ilymódon a rendelkezésre álló 844 helyett tulajdonképpen csak 365-tel bővült a bölcsődék befogadóképessége.

az egészségügyi ellátottság egészében véve megnyugtatóan alakult. a szakorvosi intézményekben 1450 órával többet rendeltek az orvosok. a körzeti orvosi hálózatban egy év alatt 3,9-ről, 3,3 százalékra csökkent a beltöltetlen állások száma.
/folyt. köv./

18.20/11

18.4.20/11

19.2

- 34 -

bb. 52./ megvalósultak ... 1. folyt./ 11

egyes megyékben azonban aránytalanul rossz a helyzet - például hajdu megyében, ahol a körzetek 17 százalékában még nincs állandó orvos. országosan jelenleg 2800 betegre jut egy orvos, ez a szám a negyedik ötéves terv végére várhatóan 2 500-ra módosul. 1968-ban a kórházak ágykihasználása is több javult: jelenleg 90,4 százalékos, / az elmúlt évben 1 684 000 embert kezeltek a kórházakban, 40 ezerrel többet, mint 1967-ben./

az előadók külön kitért az egészségügyi intézményekben immár állandósuló munkaszünet-vándorlásra. az egészségügy terén a fluktuáció - más ágazatokhoz képest - kétszeres. különösen kedvezőtlen az ápolónők és a takarítónők számának alakulása. legtöbbször az alacsony bérszint és a kedvezőtlen munkaidő-beosztás miatt változtatnak munkahelyet. figyelemre méltó jelenség, hogy az elvándorlók 52 százaléka nem egészségügyi intézményben helyezkedett el, 41 százalékuk pedig 25 éven aluli.

az ülésen ezután dr. bartos istván, a szot társadalombiztosítási főigazgatója - a bizottság fennállása óta első ízben - a társadalombiztosítás helyzetéről adott tájékoztatót. rámutatott: az elmúlt időszakban a társadalombiztosítás egyebek között orvosolta a mezőgazdasági dolgozók régi sérelmét azzal, hogy megszüntette az ugynevezett mezőgazdasági biztosítást. jelenleg az állami gazdaságok időszakos dolgozói már az ipari dolgozókkal azonos feltételek mellett jogosultak a betegségi biztosításra. megjavult a tsz-tagok szociális és társadalombiztosítási ellátása is. az elmúlt időszakban gyökeresen megváltozott a közös gazdaságok tagjainak nyugdíjbiztosítása. a biztosítottak száma egy év alatt 132 ezerrel nőtt. a családtagokkal együtt ma már az ország lakosságának 97 százaléka biztosított.

a főigazgató elmondotta, hogy a lakosság gyógyszervásárlásának fedezésére fordított összeg tavaly csaknem 2 milliárd forint volt, ez az 1967. évinél 153 millió forinttal magasabb. a gyermekgondozási segélyre 450, a terhességi és gyermekágyi segélyre pedig 650 millió forintot költöttek. a társadalombiztosító járulékbetételei ugyanakkor egy év alatt 4,4 milliárd forinttal - 39 százalékkal - növekedtek. ennek következtében a társadalombiztosítási kiadásokra folyósított állami-hozzájárulás 3,2 milliárd forinttal csökkent, bár a kiadások időközben 1,2 milliárd forinttal megnövekedtek. 430 millió forinttal nagyobb lett ellenben a nem társadalombiztosítási jellegű költségekre nyújtott állami támogatás; ezt majdnem teljes egészében a gyermekgondozási segély fedezésére fordították.
/folyt. köv./

- 35 -

18.30/um

18.4.20/11

19.2

bb. 52./ megvalósultak ... 2. folyt./ 11

a beszámolót élénk vita követte. dr. babics antal képviselő hangoztatta: az orvos-egészségügyi dolgozók szakszervezetének felmérése szerint az egészségügyi intézetekben az ápolónői létszám 20-50 százaléka betöltetlen. ez hovatovább a magyar egészségügy egyik legégetőbb problémájává válik. nem elegendő, hogy pusztán a nagyobb anyagi juttatásokkal rendezzék a helyzetet - az ápolónők eddigénél nagyobb erkölcsi megbecsülésére is szükség van. orosz ferenc képviselő a szabócs-szatmár megyei ápolónőképzés tapasztalataival kapcsolatban kiemelte: az ilyen szakközépiskoláknak leginkább ott van létjogosultsága, ahol egyébként is munkaerő-felesleg mutatkozik. a szabócs-szatmár megyei fiatalok szívesen választják ezt az életpályát, sőt hajlandók más vidéken is letelepedni, nagy kérdés azonban, hogy tudnak-e biztosítani számukra nővérszállásokat. dr. cornhoffer szilárd képviselő az egészségügyi munkaerők elvándorlásának okait fejtegette. dr. petri gábor képviselő hangsúlyozta, új beruházásoknál a kórházak és a szakrendelőt lehetőleg egy helyre kell telepíteni. ellenkező esetben továbbra is számolni kell azzal, hogy a kórháztól nagyobb távolságban levő szakrendelőben nem szívesen vállalnak munkát az orvosok. javasolta, hogy az illetékesek kezeljék soron kívül a nővérszállók építésének ügyét. dr. hargittai katalin képviselő a járási egészségügyi intézmények, nics jános képviselő pedig az egészségügyi beruházások helyzetét elemezte.

a vitában elhangzottakra dr. szabó zoltán egészségügyi miniszter válaszolt. a bizottság az egészségügyi tárca zárszámadásáról szóló jelentést egyhangulag elfogadta./mti/

bb. 61. fock jend fogadta a finn közlekedési küldöttsget

11 la

1969. június 18.

fock jend, a minisztertanács elnöke dr. csanádi györgy közlekedés- és postaügyi miniszter társaságában szerdán délelőtti hivatalában fogadta a paavo aitto finn közlekedésügyi miniszter vezetésével hazánkban tartózkodó finn közlekedési küldöttsget. jelen volt martti johannes ingman, a finn köztársaság budapesti nagykövete./mti/

--

- 36 -

18.35/um

1969. június 18.

1969. június 18.

bb 49. végetért a textilipari műszaki fiatalok iii. országos tanácskozása kőszegen

vid/fm/um la

1969. június 18.

szerdán kőszegen végetért a textilipari műszaki fiatalok iii. országos tanácskozása. harminc vállalat mintegy 300 ifju mérnöke, technikus, közgazdásza a zárónapon a textilipar értékesítési problémáit vitatta meg keserü jánosné belkereskedelmi miniszterhelyettesnek, dr. lakatos bétának, a hungarotex külkereskedelmi vállalat vezérigazgatóhelyettesének és rewitz lászlónénak, a könnyűipari minisztérium főosztályvezetőhelyettesének előadása alapján. /mti/

bb 53. kecskeméti kutató újabb adatai a magyar nép honfoglalás előtt történetéről

vid/fm/um la

1969. június 18.

szerdán este nyilvános foglalkozást tartott a kecskeméti népkutató-honismereti kör. török sándor helybeli kutató ismertette azokat az újabb adatokat, amelyeket a nyelvészet, illetve az etimológia eszközeivel sikerült megállapítania a magyar nép honfoglalás előtt történetével kapcsolatban.

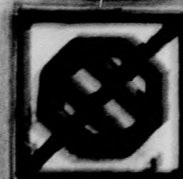
a kutató az egykori ázsiai népeknek azt a szokását, hogy az égtájakat különböző színekkel jelölték, érdekes módon összefüggésbe hozta társadalmi rendszerükkel. bizonyította, hogy ez az anyajogi társadalmakba nyulik vissza, amikor a törzseken és nemzetségeken belül a nők az előkelő nyugati /fehér/ oldalon, a férfiak pedig az ellentétes keleti oldalon helyezkedtek el. később a férfi-ág felülkerekedésével a két oldal szembekerült egymással, két „pártra”, a fehérre és feketére szakadtak, s a gyengébbnek menekülnie kellett. ez történt őseinkkel is: a „fehér”, magyarok - az anyajogi pártiak - eljöttek, a „feketék”, pedig még tovább maradtak ázsiában.

nem lehet véletlen, hogy a korabeli források árpád népét „fekete magyarok”, -nak nevezik, sőt lakhelyük után a volgát és környékét is „fekete”, „kara”, „gara”, kifejezéssel illetik. a kutató szerint ez a terület -elnevezés szolgálhatott alapul mai népnevünk kialakulásához. a „maa”, finn-ugor s a „gara”, őtörök szavak összetétele adja a „magara”, /később magyar/ nemzetneveinket, amely feketeországot, fekete földet jelent. török sándor nyelvészeti eredményei egyébként igazolják dr. lászló gyulának, az elte régész-professzorának azt a feltételezését, hogy a honfoglalást két szakaszban történt, hogy a „fehér-magyarok”, 200-250 évvel ezelőtt megelőzték árpád „fekete magyarjait”, a kárpát-medencében. /mti/

--

19.08/11

1969. június 18.

bb. 54. gáspár sándor fogadta a dnff budapesti állandó képviselőtestületének ideiglenes vezetőjét

1/zs/11 la

1969. június 18.

gáspár sándor, a szot főtitkára szerdán a szot székházában fogadta le huu vant, a dnff budapesti állandó képviselőtestületének ideiglenes vezetőjét. a baráti légkörben lezajlott találkozón le huu van tájékoztatót adott a dél-vietnami köztársaság kikiáltásáról, ideiglenes forradalmi kormányának megalakulásáról, a dél-vietnami nép és munkásosztály harcának eredményeiről és köszönetet mondott a magyar szakszervezetek szolidaritásáért.

x x x

a dél-vietnami köztársaság kikiáltása alkalmából a szot táviratban üdvözölte a dél-vietnam felszabadításáért küzdő szakszervezeti szövetség központi bizottságát./mti/

bb. 55. jancs sztanovnik, az ensz európai gazdasági bizottságának főtitkára

tné/zs/11 la

1969. június 18.

a magyar kormány meghívására szerdán budapestre érkezett, hogy tárgyalásokat folytasson magyarországnak a bizottság munkájában való részvételéről. fogadására a ferihegyi repülőtéren megjelent dr. szita jános miniszterhelyettes a nemzetközi gazdasági kapcsolatok titkárságának vezetője. ott volt géza tikvicki, a jugoszláv szocialista szövetségi köztársaság magyarországi nagykövete is./mti/

bb. 56. kállai gyula fogadta az új finn nagykövetet

tné/zs/Bzs 11 la

1969. június 18.

kállai gyula, az országgyűlés elnöke bemutatkozó látogatáson fogadta martti johannes ingmant, a finn köztársaság új magyarországi nagykövetét, aki a közelmúltban adta át megbízólevelét./mti/

1876 Zelné

--

- 38 -

bb 58. csaterki lajos látogatása tolna megyében

vid/fm/um la

1969. június 18

csaterki lajos, az elnöki tanács titkára kétnapos látogatást tett tolna megyében. kedden dombóvárrott pártaktív-üléssel tájékoztatót tartott az időszerű bel-és külpolitikai kérdésekről, majd a megye, a járás és község vezetőivel - köztük k. papp józseffel, az mszp tolna megyei bizottságának első titkárával, a dombóvári választókerület országgyűlési képviselőjével, továbbá tolnai ferencsel, a megyei pártbizottság titkárával, halmai jánossal, a járási pártbizottság első titkárával és gyuricza istvánnal, a járási tanács vb. elnökével - folytatott megbeszélést. ezután megtekintette az átadás előtt álló új dombóvári kórházat, a megye vezetőinek társaságában felkereste a szekszárdi állami gazdaságot is, ahol mohácsi károly igazgató katalizálta a vendégeket.

az elnöki tanács titkára szerdán délelőtt tolnai ferencnek, a tolna megyei pártbizottság titkárának és tóth józsefnek, a szekszárdi járási pártbizottság első titkárának társaságában a tengeliczi petőfi tsz-be látogatott. délben a mechnaikai mérőműszerek gyárának szekszárdi műszergyárában k. papp józsef, a megyei pártbizottság első titkára, ruzsa jános, a városi pártbizottság első titkára, és magyar lászló igazgató fogadta a vendéget, aki ezt követően ellátogatott a balassa jános megyei kórházba is, ahol dr. szentgáli gyula igazgató mutatta a be az intézetet. délután a megye vezetőinek és rigóczyi istvánnak, a paksi járási pártbizottság első titkárának társaságában megtekintette az atomerőmű építési munkáit és a felújított paksi konzervgyárat./mti/

--

bb 60. vasi írók, költők békeestje

vid/fm/um la

1969. június 18.

szerdán a hazafias népfront vas megyei bizottságának szombat-helyi klubjában békeestet rendeztek a vasi írók és költők a békemozgalom husz éves jubileuma alkalmából. az ünnepi esten dr. zsigmond lászló országgyűlési képviselő, a hazafias népfront vas megyei bizottságának elnöke méltatta a megyei íróknak és költőinek békeharcos alkotásait./mti/

--

19.45/um

1976 Zelné

bb. 57. a pomázi munkaterápiás intézet

tr/zs/il la

1969. június 18.

betegének a mom-ban rendezett képzőművészeti kiállítását a nagy érdeklődésre való tekintettel június 24-én estig meghosszabbítják./mti/

--

bb. 59. dr. colston e. warne

tné/il la

1969. június 18.

a nemzetközi fogyasztói szervezetek szövetségének elnöke, aki egyben az amerikai fogyasztók szervezetének elnöke is néhány napos látogatásra budapestre érkezett.

szerdán meglátogatta a magyar elektrotechnikai ellenőrző intézetet, a fővárosi kézműipari vállalat női konfekciókat készítő egységét, valamint az óbudai termelőszövetkezetet.

takács pállal, a magyar szabványügyi hivatal elnökével és a fogyasztók tanácsának vezetőivel folytatott megbeszélése során dr. warne elmondotta, hogy a fogyasztói szervezetek egyre nagyobb szerepet vállalnak a lakosságot legjobban érintő fogyasztási cikkek minőségének védelmében, a fogyasztók tájékoztatásában. nagy meglepetéssel beszélt prágai és moszkvai tapasztalatairól is. kifejtette, hogy ma márkákormányok többsége felismerte, milyen fontos és hasznos a fogyasztók tájékoztatása és véleményük rendszeres kikérése, ami a lakosság jobb ellátásán kívül nagyban segíti a kereskedelmet és nem utolsósorban az ipart is./mti/

--

bb. 62. két parlamenti bizottság együttes tanácskozása a gyermekintézmények hálózatának fejlesztéséről

t pr/gk/zs/il la

1969. június 18.

dr. pesta lászló elnökletével szerdána parlament gobelintermében együttes ülést tartott az országgyűlés kulturális, valamint szociális és egészségügyi bizottsága. a tanácskozáson részt vett vass istvánné, az országgyűlés alelnöke is.

az együttes ülés témájáról, a gyermekjóléti intézmények közös létesítéséről és fenntartásáról szóló rendelettervezetet dr. császár ferenc pénzügyminisztériumi főosztályvezető ismertette.
/folyt.köv./

18.40/um

1844 bel

- 40 -

bb. 62./ két parlamenti ... 1. folyt./ 11

a készülő jogszabály megalkotásának előzménye pázsit árpád képviselő az országgyűlésen tavaly interpellációban tette szöve, hogy a következő években mind a bölcsődei, mind az óvodai igények nagyobb mérvű növekedése várható. viszont számos vállalat és üzem törekvése az, hogy gyermekjóléti intézményeit megszüntesse. a képviselő az illetékesek mielőbbi beavatkozását sürgette. az interpellációra adott miniszteri választ az országgyűlés csak avval a kiegészítéssel vette tudomásul, hogy szükségesnek tartja a téma további vizsgálatát. ez év februárjában a vizsgálat eredményéről számoltak be a két bizottság ülésen az illetékesek. a referátumot azonban változatlanul nem tartották kielégítőnek a képviselők. az akkori vitában hangzott el a javaslat, hogy dolgozzanak ki olyan rendeletet, amelynek alapján a tanács az üzemekkel közösen működtetheti a gyermekjóléti intézményeket. ez végül is magja lett a rendelettervezetnek.

császár ferenc hangsúlyozta, hogy jogos a szülők kívánsága: bővítsék a gyermekjóléti intézmények hálózatát. számok bizonyítják - mondotta -, hogy a kívánság már eddig is találkozott az illetékesek törekvéseivel, hiszen amíg 1960-ban csupán 34 000 gyereket tudtak bölcsődében elhelyezni, addig a negyedik öt éves terv végére, 1975-re a bölcsődei helyek száma már több mint 51 000-re emelkedik. ez persze korántsem elegendő, a többlet-helyek létesítésében sok mulik a tanácsok leleményességén, a vállalatok, üzemek megértésén.

hasonló a helyzet az óvodai ellátás alakulásánál is. 1960-ban még csak 162 000 óvodai hely volt, az ellátás tehát - 545 ezer gyemekről lévén szó - mintegy 30 százalékosnak volt mondható. 1975-re már 232 ezer hellyel lehet számolni, s ez mintegy 50 százalékos ellátást biztosít./ a szám persze kicsit „csalóka,, hiszen nagyon sok óvodás koru gyermek anyja háztartásbeli, s nem tart igényt óvodai helyre./ optimális számítások szerint így a tervezett helyszám már 84 százalékos ellátást nyújt.

a bölcsődék, napközi otthonok közös létesítéséről és fenntartásáról szóló rendelettervezet éppen azt célozza, hogy a népgazdasági erőforrásokból megvalósuló helyek számát helyi beruházásokkal növeljék.
/folyt.köv./

- 41 -

18.50/um

1844 bel

bb. 62./két parlamenti ... 2. folyt./ 11

a rendelet-tervezet lehetőséget ad arra, hogy a különböző szintű tanácsok, valamint a vállalatok, központi költségvetési szervek, társadalmi szervezetek, mezőgazdasági és halászati termelőszövetkezetek, mezőgazdasági szakszövetkezetek és szövetkezeti társulások stb. közösen is létesíthetnek bölcsődéket, óvodákat, a jogszabály formába önti a közös működtetés szabályait, kritériumait is.

a referátumot követő vitában számos képviselő fejtette ki véleményét, dr. Babics Antal azt kifogásolta, hogy a rendelet-tervezet csupán a bölcsődék létesítésénél írja elő az egészségügyi engedélyezést. kérte, hogy az egészségügyi szervek véleményét az óvodák és az általános iskolai napközi otthonok létesítésénél is vegyék figyelembe. dr. Stark Janka azt vette szóvá, hogy a gyermekjóléti intézményt üzemeltető szerv a megüresedett helyet csak akkor rendelkezhet szabadon, ha a támogató társ-szerv 30 napon belül nem gondoskodik annak betöltéséről. javasolta, hogy a tervezet ebben a vonatkozásban rövidebb időt szánjon meg/egyetértett evvel dr. Tiborcz Gabriella, az egészségügyi minisztérium főosztályvezetője is./ dr. Hargittai Katalin arról szólt, hogy az iskoláskort megelőzően óvodai nevelésben részesült gyermekek jóval könnyebben alkalmazkodnak az iskolai köztéttségekhez. a hálózatfejlesztéssel egyidőben gondot kell fordítani az óvodák, bölcsődék nevelési színvonalának emelésére. hozzászólt a téához a kezdeményező - pázsit Árpád is. kifogásolta, hogy a tervezet csupán lehetőségeket ad az óvodák, bölcsődék közös létesítésére, de nem kötelezi erre a vállalatokat. a jogszabályt így aligha lehet végleges megoldásnak tekinteni, hiszen ha a lehetőséggel élnek a vállalatok, jó, ha nem, - minden marad a régiben.

a bizottságok végül is - elveiben - elfogadták a rendelet-tervezetet. a képviselők úgy ítélték meg, hogy végleges megoldást ugyan nem hoz, de az előrelépéshez feltételenül hozzájárul.

ezt követően a két testület külön-külön folytatta tanácskozását. a kulturális bizottság - Szirmai István elnökével - a művelődésügyi tárca elmúlt esztendői költségvetésének végrehajtását vitatta meg.

dr. Orbán László, a művelődésügyi miniszter első helyettese a napirend előadója a többi között rámutatott: az új gazdaságirányítási rendszer bevezetésekor a kulturális termékeket gyártó és forgalmazó, valamint ilyen szolgáltatásokat nyújtó vállalatok részére a gazdálkodás feltételeit úgy határozták meg, hogy azokélsősorban a művelődéspolitikai feladatok maradéktalan ellátására ösztönözzenek.

/folyt. köv./

- 42 -

18.55/16

1967. január

bb. 62./ két parlamenti ... 3. folyt./ 11

a kulturális ellátás egyes területein szervezeti változtatásokat is végrehajtottak, úgyelve arra, hogy a reform lényegéből fakadó megnövekedett intézményi, vállalatilónállóság kellően érvényre juthasson. így például a filmgyártás és forgalmazás fejlesztésének összehangolása érdekében a területhez tartozó hét vállalatból megalakították a Magyar Filmtrösztöt. a taneszközökkel való tervszerűbb ellátást célozta az iskolai taneszközök gyára, az iskolai felszereléseket értékesítő vállalat és az iskolai fil mintézet összevonása. a megnövekedett külkereskedelmi feladatok ellátását kívánta elősegíteni a kulturális külkereskedelmi tanács életre hívása.

a kulturális ágazat elmúlt évi költségvetése

az 1968-as év költségvetési gazdálkodásáról összeállított jelentés a kulturális ágazat eredeti előirányzatával, 10 milliárd 492 millió forinttal szemben 10 milliárd 877 millió forint felhasználással számolt be. ebből az összegből több mint nyolcmilliárd forint az oktatási feladatok ellátását szolgálta. a tárcához tartozó tanácsi intézményhálózat igényeinek kielégítésére 1968-ban 229 millió forinttal többet fordítottak, mint 1967-ben.

a pedagógusok szociális helyzete

az új bérgazdálkodási rendszer lehetővé tette a közoktatási intézményekben dolgozó pedagógusok újabb dotálását. évközben átlagosan havi 105 forint béremelésben részesült a pedagógusok 13,8 százaléka, mintegy 12 és félezer fő. az általános jutalmazási előirányzaton felül, bérmeztakarításokból származó lehetőségek felhasználásával rendkívüli jutalomban részesült az oktatási intézmények dolgozóinak 16,5 százaléka. /csaknem 16 millió forint összegben/. a pedagógusok munkakörülményeinek további javítását célzó határozatok tartalmi, jogi és pénzügyi teendőit dolgozzák ki.

/folyt. köv./

- 43 -

19.00/11

1967. február

bb. 62./ két parlamenti ... 4. folyt./ 11

Felsőoktatás

az 1968-69-es tanév elején 52 ezren hallgatták a felsőoktatási intézmények nappali előadásait, esti és levelező oktatásban 26 ezernél többen vettek részt, az előző tanévhez viszonyítva a hallgatók száma a nappali tagozaton kissé csökkent, az esti és levelező tagozaton 15 százalékkal csökkent, az elmúlt esztendőben az 1967-es 47,6 százalékról 48,5 százalékra javult a diáktthonokban elhelyezett hallgatók aránya. továbbra is alacsony viszont a kollégiumi ellátás aránya néhány budapesti és vidéki intézménynél, a minisztérium a korábbi ösztöndíjrendszer továbbfejlesztését határozta el.

Filmgyártás, könyvkiadás, kulturális alap

játék és rövidfilm-gyártásunk eredményesnek ítélni lehet, filmjeink külföldön is értékes sikereket értek el. az évi gyártási terv még jobban figyelembe vette a közönség igényeit, s a filmek így szélesebb tematikai és műfaji változatossággal születtek meg. a filmgyártásban mutatkozó pozitív jelenségek ellenére a nézőszám tovább csökkent.

számonkötő sikereket mondhat magáénak a könyvkiadás is. a szépirodalmi könyvkiadás erőforrásait elsősorban az élő magyar szerzők támogatására és a külföldi progresszív irodalom közé tételeire fordította. a szakmai könyvkiadás igyekezett lépést tartani a gazdaságirányítás reformjából fakadó követelményekkel. a könyvterjesztő vállalatok forgalma 1968-ban 19,8 millió forinttal haladta meg az azt megelőző évet.

az 1968. január elsejével életbelépett kulturális alap hatékonyan befolyásolta a kulturpolitikailag fontos feladatok ellátását. az alapba kerülő összegekből támogatták értékes művek, alkotások létrehozását, terjesztését, népszerűsítését. az alap elmúlt évi bevétele 49,2 millió forint, kiadása 30,3 millió forint volt.

beruházások

az ágazat egyedül nagy beruházásai közül elkészült a nyíregyházi tanárképző főiskola 600 személyes kollégiuma és menzája, befejezés előtt áll a debreceni tudományegyetem kémiai épülete, tető alá került a budapesti vörösmarty téri kulturális központ és a budapesti műszaki egyetem villamoskarának 2. számú épülete.
/folyt.köv./

19. 15/um

1968. február

- 44 -

bb. 62./ két parlamenti ... 5 folyt./ 11

„Féltudománél.” tart a pécsi orvostudományi egyetem elméleti tömbjének építkezése, megindult a pécsi építőipari és épületgépészeti főiskola építése, s hozzákezdtek a zánkai nemzetközi utörótábor beruházásához.

a középiskolák hálózatának fejlesztésére 165 millió forintot irányoztak elő, ebből 136 tantermet és 61 műhelytermet kellett volna felépíteni. ténylegesen azonban csak 109 tanterem és 39 műhelyterem készült el, a többi befejezésre áthúzódott 1969-re. az egyéb állami beruházások kategóriájában elkészült a külföldi ösztöndíjasok kollégiuma, a miskolci nehézipari műszaki egyetem kollégiuma, a veszprémi vegyipari egyetem menzája, a budapesti felsőfokú vegyipari gépészeti technikum tanulmányi todalék szárnya.

tanácsai költségvetésből 1968-ban 1908 óvodai helyet, 395 általános iskolai osztálytermet, 360 általános iskolai diákotthoni helyet, 41 általános iskolai műhelytermet, 180 középiskolai diákotthoni helyet, 61 különböző típusú művelődési otthont, 6 közkönyvtárat, 4 filmszínházat és 71 önálló pedagóguslakást építettek.

a referátumot követő vitában kaszás imre az oktatási rendszer belső arányainak átalakításából adódó problémákra hívta fel a figyelmet, kifogásolta, hogy túl nagy propagandája volt a szakközépiskoláknak: a legjobbak már ide kérik felvételüket, s a gimnáziumokba csak a „második vonal”, jut. a szakközépiskolai tanulóképzés túl drága, s nagy gondot okoz - főként vidéken - a végzettség elhelyezése, aggasztóan alacsony a beiskolázottak között a fizikai dolgozók gyermekeink száma. kérte az illetékeseket, hogy ennek a problémának a rendezésére előbb találjanak megoldást. káli ferenc szóvátette, hogy még kellene szüntetni az iskolákban az ésszerűtlen takarékoskodást. elmondta például, hogy a továbbképzésre berendelt pedagógusok helyettesítését sem tudják megoldani, mert a helyettesítőknél nem tudnak túlórapénzt fizetni. szóvátette továbbá, hogy fejér megyében rendezetlen a pedagógusok lakáshelyzete. négy év alatt ugyan 225 lakást juttattak az oktatási dolgozóknak, de egyharmaduk lakáshelyzete még így is megoldatlan.

dr. szabó józsef felvetette, hogy a nemzetiség lakta területeken a könyvtárhálózat igényét sürgős fejlesztést.

1968. február

- 45 -

/folyt.köv./

bb. 62./ két parlamenti ... 6. folyt./

növelni kell a nemzetiségi nyelveken kiadott könyvek számát. terényi józsefné indítványozta: differenciálják az iskolafelújításokra juttatott összeget, azaz: többet kapjanak a régebben épült iskolákkal rendelkező tanácsok, s kevesebbet a csupán néhány éves épületek birtokosai. szóváltette, hogy a népjóléti intézményeknél évente kétszer kell a szülőknek kereseti kimutatást benyújtani, pedig véleménye szerint évente egyszer is elég lenne. benke lajosné a napköziotthonok tartalmi munkájának minőségét kifogásolta, fodor istvánné a fizikai dolgozók gyermekeinek fokozottabb segítségét, támogatását sürgette, dr. garamvölgyi károly a pénzügyminiszter első helyettese a kulturális és gazdasági szempontok ésszerű összehangolásáról szólt.

a bizottság a tavalyi gazdálkodásról szóló beszámolót egyhangulag elfogadta. /mti/

--

bb 63. közlekedési balesetek

i pr/gk/um zs la

1969. június 18.

a xiv. kerületben a dózsa györgy uton svajda jános, 22 éves budapesti lakatos motorkerékpárjával elütötte csorba sándor 16 éves gyömrői ipari tanulót. mindketten életveszélyes sérülést szenvedtek.

a xviii. kerületben a vöröshadsereg utja és a marx utca kereszteződésénél egy szabálytalanul közlekedő kerékpáros hirtelen fékezésre kényszerítette ujbáry ferenc 22 éves budapesti motorkerékpárost. ujbáry motorjával felborult és súlyos, nem életveszélyes sérülést szenvedett. /mti/

--

bb 64. filmművész küldöttség utazott san sebastianba

i pr/gg/um zs la

1969. június 18.

elek judit rendező „sziget a szárazföldön”, című filmje képviseli magyarországot az idei san sebastiani nemzetközi filmfesztiválon. a seregszemlére magyar filmművész delegáció utazott: a rendező, továbbá kiss manyi és margittay ági színművész. /mti/

--

- 46 -

19.37/um

1969. június 18.

bb 65. időjárásjelentés

i/um la

1969. június 18.

a meteorológiai intézet jelenti szerda este:

nyugatról felhősödés

várható időjárás csütörtök estig: nyugatról felhősödés, többfelé zápor, zivatar. időnként megélelkülő, helyenként megerősödő déli-délnyugati, a dunántulon északnyugatra forduló szél. a nappali felmelegedés nyugaton gyengül. várható legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön általában 30 fok körül, a nyugati megyékben 22-27 fok között. /mti/

--

bb 66. harmincről tizenegyre csökkent a kacsón pongrác ut és a május 1. ut kereszteződésében történt baleset kórházi ápoltságainak száma

i sb/j/um la

1969. június 18.

a kacsón pongrác ut és a május 1. ut kereszteződésénél történt keddi baleset sérültjei közül, mint ismeretes, 30 személyt szállítottak kórházba. a budapesti rendőrfőkapitányság szerdán közölte, hogy a kórházi ápoltság közül 19 sérültet még szerda délelőtt hazaengedtek. így jelenleg már csak 11 személyt ápolnak kórházban, négy személy állapota még súlyos, de nem életveszélyes, és hét ember sérülése könnyebb természetű. /mti/

--

bb 67. az ujvidéki szerb népszínház sikeres bemutatkozása budapesten

t fej/um la

1969. június 18.

az ujvidéki szerb népszínház hazánkban vendégszereplő társulata szerdán este tartotta bemutatkozó előadását a nemzeti színházban. az együttes djordje lebovics „viktória”, című dokumentumdrámáját mutatta be. a szerzőt 15 éves korában hurcolták el a náciok a haláltáborba. a darab cselekménye 20 évvel a győzelem után játszódik. az emlékmuzeummá alakított egykori gyűjtőtáborban bírósági tárgyalást tartanak: felelősségre vonnak három háborús bűnöst és rekonstruálnak két eseményt. a tárgyalás során felidéződnek a múlt eseményei, a tanúk vallomásai nyomán nyilvánvalóvá lesz: ki miben volt vétke. a darab arra is rámutat, hogy a bírói ítélet nem sujt le minden bűnösre, a társadalom kötelességévé teszi a további harcot az igazságért.

a közönség - amelynek soraiban megjelent dr. orbán lászló, a művelődésügyi miniszter első helyettese, demeter sándor, a kulturális kapcsolatok intézetének alelnöke, dr. zágor györgy, nagykövet, a külügyminisztérium főosztályvezetője s közéletünk számos más ismert személyisége, továbbá géza tikvicki, jugoszlávia budapesti nagykövete - nagy tetszéssel fogadta az ujvidéki vendégművészek előadását. /mti/

20.30/um

- 47 -

Al

bb. 68. Kánikula budapestben - megkezdtek a busz- és trolivezetők
védőital-ellátását

1 sz/1/11 la

1969. június 18.

Szerdán a déli órákban budapestben elérte a 30 fokot a hő-
mérő higanyszála, újra kánikula kezdődött, a fővárosi forgalom-
ban közlekedő trolis és buszok vezetőfülkéiben azonban 34-42
fokra forrósodott a levegő, a budapesti közlekedési vállalat
ezért megkezdte a nyári védőital-szolgáltatást, a végállomáso-
kon ásványvízzel fogadta a tikkadt busz- és trolivezetőket, e-
zen a napon már több mint 3 000 liter ásványvíz fogyott.

gondoskodni kellett az átforrósodott gumikerekek hűtéséről
is, így munkát kaptak a nyári szünetben a vállalatokhoz szegő-
dött elészek, a végállomásokon quaitóművel locsolták a kereke-
ket, s néha egymást is. munkájuk sikerrel járt, zavartalan volt
a forgalom./mti/

.-.

- v é g e -

20.33/11

ll

- 48 -

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1969. június 19.

bb 1. nemzetközi összefoglalás készül a humán tudományok fejlőd-
ési irányzatairól - a párizsi tanácskozás magyar elnökének
nyilatkozata

1 ms/tné/um zs cz

1969. június 19.

a napokban érkezett haza párizsból köpeczi béla, professzor,
az eötvös loránd tudományegyetem rektorhelyettese, akit
a humán tudományok jelenlegi irányzatainak világméretű fel-
térképezését és összefoglaló áttekintését előkészítő unesco
tanácskozás elnökévé választották. köpeczi professzor az ötnapos
tanácskozásról a következőket mondotta az mti munkatársának:

- az unesco által felkért szakértők már hosszú évek óta
tanulmányozzák a különböző tudományágakban jelentkező új irány-
zatokat, törekvéseket, a természettudományok területén jelent-
kező újról az 1963-ban közzétett első kötet után - most van
sajtó alatt a társadalom tudományok egyik csoportjában, /az
unesco terminológiája szerint az ugynevezett „törvénykutató”,
tudományokban/ a szociológiában, a statisztikában, a demográfi-
ában, a politikai tudományban, a pszichológiában, érvényesülő
új irányzatokat ismertető második kötet, a harmadik, egyben
befejező kötet a humán tudományokkal foglalkozik majd.
a mostani tanácskozás, amelyen a kötet szerkesztőin és
társszerkesztőin, továbbá meghívott szakembereken kívül
az érdekelt nemzetközi tudományos szervezetek képviselői vettek
részt, ennek a munkának a közös elvi céljait határozta meg,
és irányt adott a feladatok gyakorlati megvalósítására is.

/folyt.köv./

ll

- 1 -